16 OLDAL

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Ára 1½ dinár

Szerkesztőség: SZUBOTICA, ZMAJ JOVA... Telefonok: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10, 8-52

Előfizetési ár havonta: negyedévre 165 dinár, egy hónapra 55 dinár

Megjelenik minden nap, hétfőn és ünnep utáni napokon is

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. MÁJUS 23.
CSÜTÖRTÖK

132. SZÁM

Dr. Sikolonyi Antal

A kisantantkonferencia

Végetért a beogradi kisantantkonferencia és a tanácskozások zökkenésnélküli menetéből, valamint a külügyminiszterek nézeteinek spontán egyöntetüségéből, amelyet a hivatalos kommüniké tényekre hivatkozva hangsulyoz, a képviselt három ország közvéleménye megnyugvással látja, hogy a kisantantban tömörült erők a középeurópai béke szilárd bástyái.

Kumanudi Koszta helyettes külügyminiszter egyik pohárköszöntőjében kijelentette, hogy ma mindenkinek pacifistának kell lennie, mert ezt irják elő az érzelmi szempontok és ezt javallja a belátás is. A jugoszláv külügyek vezetője rámutatott arra, hogy a kisantantban megvannak azok a belső energiák, amelyek a béke fenntartásához szükségesek s hogy ezeknek az energiáknak érvényesülése független a kormányválságoktól és a belpolitikai rendszerváltozásoktól. A legilletékesebben illusztrálja ezt az igazságot maga a megállapodásokról kiadott kommüniké, amely szerint a három ország között fennálló azonos szövegü szerződéseket öt évre meghosszabbitották, azonfelül a három külügyminiszter kötelezettséget vállalt egyeztető és döntőbirósági szerződés megkötésére.

A kisantant — mint Benes Prágából való elutazása előtt adott interjujában kiemelte — az uj politikai metődusok eszköze és kifejezője Középeurópában és épenséggel nem hasonlit a háboru előtti szövetségek tipusához. A kisantant azzal a rendeltetéssel jött létre, hogy Középeurópa ujonnan kialakult életrendjét megvédje a bomlasztó törekvésektől. Igazi missziója azonban az, hogy alkotó politikai és gazdasági munkát kezdeményezzen Középeurópában. — A kisantant, mint egész és tagjai, mint összetevők — folytatja nyilatkozatát Benes — mindig azon voltak, hogy a középeurópai kooperáció politikájának minden érdekelt államot megnyerjenek és szomszédaiknak csak olyan szándékaival vagy terveivel kerülhetnek összeütközésbe, amelyek a békét és a rendet fenyegetik. A kisantant célja, hogy szorosabbá tegye a közvetlen kapcsolatokat három tagállama között, barátságos és kölcsönösen gyümölcsöző összeköttetéseket teremtsen szomszédaival is és igy Középeurópa rekonstrukcióját előbbrevigye.

A Benes által megjelölt elgondolások szellemében folyt le a beogradi kisantantkonferencia és ugy a közzétett határozatok, mint a három külügyminiszternek a sajtó számára tett nyilatkozatai igazolják, hogy a kisantant a békeőrző hivatását bölcsen, előrelátóan és hatékonyan tölti be. A kisantantkonferenciával egyidőben a három állam sajtójának reprezentánsai is összeültek és megállapitották a három szövetséges ország sajtójának teljes egyértelmüségét a kisantant külpolitikájának főbb elveit illetőleg. A sajtókisantant el van határozva — mondja a konferenciáról kiadott hivatalos jelentés — hogy folytatja eddigi müködését és hü marad eredeti programjához.

Azok a remények, amelyeket a három ország népei a kisantant konstruktiv és pacifista célkitüzéseihez füznek, lényegesen erősödnek annak a hirnek a hatása alatt, hogy már a jövő hónapban a Szarajevó melletti Ilidzse fürdőn összeülnek a kisantant gazdasági tényezői, hogy a kisantantállamok gazdasági kollaborációjának tökéletesitéséről tárgyaljanak. Béke és gazdasági boldogulás: a tömegek gondolkozásának ez a két vezető szempontja és a kisantant létjogosultságának legmeggyőzőbb bizonysága, hogy programjában ez a két motivum dominál. Minden olyan akaratot, amely a népek békéjének és a gazdasági fejlődésnek érdekeit mozditja elő, méltán illeti meg a népszerüség koszoruja és minden olyan munka, amely ebben az irányban halad, az egész emberiség értékkészletét gyarapitja. A beogradi kisantantkonferencián megnyilvánult összhang három ország népeinek bizakodó várakozását kelti fel, de a kisantant feladatainak sikeres elvégzését az európai konszolidáció valamennyi őszinte épitője is a szivén viseli. A három külügyminiszter beogradi megegyezése az európai politika kimagaslóan fontos eseménye, mert lényegesen hozzájárul a megértés és béke kimélyitéséhez.

Befejezték a kisantant konferenciát

A külügyminiszterek nyilatkozatai a konferencia eredményéről és az aktuális nemzetközi kérdésekről — Románia nem teljesiti Magyarországnak az optánskérdésben támasztott igényeit

Jugoszlávia fogja képviselni a kisantantot a Népszövetségi Tanácsban

Beogradból jelentik: A kisantant-külügyminiszterek konferenciájának befejezése után a három külügyminiszter szerdán délelőtt fél tizenkettőkor a külügyminisztérium földszinti fogadótermében fogadta a sajtó képviselőit. A külügyminiszterek a kisantant-konferencia munkáról nyilatkoztak. Először *Fabiancsics*, a jugoszláv nemzeti komité elnöke, a sajtókisantant nevében üdvözölte a megjelenteket, majd *Benes* Eduárd dr. csehszlovák külügyminiszter tett hosszabb nyilatkozatot.

Benes először köszönetet mondott az ujságirók részéről tapasztalt szives fogadtatásért, majd a konferenciára rátérve, hangsulyozta, hogy

a kisantant-külügyminiszterek ezévi találkozása ugyanabban a barátságos légkörben folyt le, mint az eddigi konferenciák.

— Már kilenc éve dolgozunk ebben a baráti atmoszférában — mondotta Benes — és hat éve van annak, hogy minden évben kétszer találkozunk. De ez idő alatt egyetlenegyszer sem merült fel a legkisebb nézeteltérés sem országaink között. Bennünket magasabb erők füznek egymáshoz és annak a következménye az, hogy

országaink minden különbözőségeik mellett is a legharmonikusabban müködnek együtt.

— Nemcsak a békeszerződések azok, amelyek egymáshoz füznek bennünket — folytatta a csehszlovák külügyminiszter. —

a kisantant az egyetlen hatalmi csoportosulás Európában, amely ma is a megalakulásakor lefektetett elvek szerint folytatja müködését

és meg vagyok győződve, hogy a jövőben is a régi elvek fognak vezérelni bennünket. A kisantant olyan vivmány, amely a háboru katasztrófájából termett, védelmezi a világháboru által teremtett uj helyzetet és figyelemmel kiséri az európai eseményeket. Mi mindig harmóniára tudtuk hozni érdekeinket más államok érdekeivel és ebben rejlik sikereink titka. Örülök, hogy megállapithatom, hogy ez alkalommal még azok a bizonyos ujságok sem jósolták meg a kisantant felbomlását, amelyek ezt eddig minden évben megtették. Ez is a kisantant erejének bizonyitéka és fejlődésének jele.

Ezután Benes rátért a mostani konferencia konkrét eredményeire.

— Letárgyaltuk az általános politikai helyzetet és optimista megállapitásokra jutottunk. Igy többek között megállapitottuk, hogy

Európa, a mindenféléből tornyosuló nehézségek ellenére is határozottan a konszolidáció felé halad.

Hangsulyozom, hogy ez nem hivatalos optimizmus. A konszolidáció nagy reményekre jogosit fel bennünket Európa fejlődését illetően. Mindezek mellett természetesen meg kell állapitani, hogy ebben az irányban vannak még bizonyos nehézségek, amelyek a világháboru következményei és sok fáradságos munkát kell még elvégezni addig, amig a konszolidáció nagy müvét befejezhetjük.

— Szomszédállamokkal való viszonyunkat illetőleg megállapithatom, hogy

egyetlen országgal sincsenek már nagyobb konfliktusaink.

Magyarországgal és Bulgáriával normális a viszonyunk, Ausztriával pedig egyre barátságosabb lesz. Nagy szövetségeseinkkel, Franciaországgal, Angliával és Olaszországgal természetesen a legzavartalanabb jó viszonyt tartjuk fenn. Ugyanez áll a többi államokra is. *Oroszország speciális kérdés, amelyről később még beszélni fogok.*

— **Az arbitrázs-szerződés, amelyet aláirtunk, politikánk pacifista tendenciáit huzza alá és nagy lépést jelent a béke megszilárditása felé.**

A kisantant a béke érdekében dolgozik a Népszövetség szellemében és épen mi vagyunk egyik eszköze a genfi nagy békemünek, annak a nagy elvnek, amely az összes kérdések rendezését erőszak helyett a béke eszközeivel kivánja megoldani. A mostani szerződés általános pacifista politikánk szimboluma. Ugyanezt a célt szolgálja a szövetségi szerződések meghosszabbitása is.

— Ami Oroszországot illeti, megállapitottuk, hogy a kisantant legutóbbi konferenciája óta nem állott be semmiféle változás és ezért elhatároztuk, hogy folytatjuk eddigi politikánkat, vagyis

minden állam a maga speciális helyzetéhez képest állapitja meg Oroszországhoz való viszonyát.

Megvitattuk a gazdasági helyzetet is, tudomásulvettük azokat a megoldásokat, amelyekben a szakértők megállapodtak a bukaresti konferencián. Elhatároztuk, hogy a gazdasági szakértők szeptember hónapban Prágában *megtartandó konferenciáján* még jobban belemélyedjenek ezeknek a kérdéseknek tanulmányozásába.

— Ami a Népszövetségi Tanácsot illeti, ahol most lejár Románia mandátuma, jugoszláv barátainkat biztuk meg, hogy ők jelöljék ki delegátusukat a kisantantot a Népszövetségi Tanácsban megillető helyre.

A román külügyminiszter nyilatkozata

Benes után *Mironescu* román külügyminiszter nyilatkozott. Először is a sajtó nagy jelentőségéről beszélt, amely a kisantant demokratikus országaiban állandóan növekszik. Kiemelte azt a rendkivül szivélyes fogadtatást, amelyben a kisantant konferencián, amelyen most elsőizben jelent meg, része volt. Jelentős ténynek tartja, hogy

mind a három külügyminiszternek azonos nézetei vannak az általános európai helyzet megitélésében.

Minden külügyminiszter külön-külön expozét adott az általános helyzetről és örömmel állapitották meg, hogy a nemzetközi helyzetre vonatkozó véleményük teljesen azonos. Rendkivül fontosnak tartja az arbitrázs-szerződést, amelyet megkötöttek és amely

ujabb bizonysága a három állam pacifista politikájának.

— Ezzel a szerződéssel — mondotta Mironescu — még jobban megszilárditották a kisantant-államok egymásközötti viszonyát és az eddigi bilaterális szerződések mellé most egy tripartiv szerződés is lép, amely

más országok számára is nyitva van és lehetőséget nyujt más országoknak is, hogy csatlakozzanak ehhez az arbitrázs-szerződéshez.

Elmondotta még Mironescu, hogy az egyes államok közötti szövetségi szerződéseket identifikálták és öt évre meghosszabbitották azzal, hogy a lejárat alkalmával önmagától meghosszabbitódik a szerződések érvényessége, hacsak azt fel nem mondják. Végül hangsulyozta az intellektuális együttmüködés szükségességét és bejelentette, hogy a három állam tanárai és diákjai kölcsönösen látogatásokat fognak tenni és a jövő évben már több román diák fogja tanulmányait Csehszlovákiában és Jugoszláviában végezni.

Kumanudi külügyminiszter a konferencia eredményeiről

Végül *Kumanudi* Koszta helyettes külügyminiszter nyilatkozott. Miután üdvözölte a sajtó képviselőit, kijelentette, hogy a konferencia legfontosabb eredményének tartja az ugynevezett általános szerződés megkö-

tését és a szövetségi szerződések meghosszabbitását. A kisantant pacifista politikáját szolgálják a szövetségi szerződések is, mert a defenziv szerződések a legjobb eszköznek bizonyultak a háboru megakadályozására. Ezeknek a szerződéseknek megkötése is bizonyitja, hogy a konferencián semmiféle véleménykülönbség nem állott fenn a három ország között és a tárgyalásokat a legnagyobb őszinteség és szivélyesség hatotta át.

Kumanudi ezután igy folytatta:

— A napi kérdések között megtárgyaltuk a nemzeti kisebbségek kérdését is. Ebben a tekintetben már kifejtettük véleményünket abban a memorandumban, amelyet Görögországgal és Lengyelországgal együtt a londoni hármas bizottsághoz intéztünk és ha ez a kérdés Madridban napirendre kerül, akkor

a lengyel és román delegátusok, mint a Népszövetségi Tanács tagjai, azokat a szempontokat fogják védeni, amelyeket a közös memorandumban kifejtettünk.

Oroszországra továbbá a napirenden szereplő gazdasági kérdésekre vonatkozólag Kumanudi is ugyanazokat mondotta mint Benes és Mironescu, majd a jóvátételi kérdésről is beszélt, amellyel a konferencia szintén foglalkozik. Hangsulyozta, hogy a győztes hatalmak a morális jóvátételt megkapták a békeszerződésekben, de az anyagi reparációt is meg kell valósitani és ebben a tekintetben a szerződésekben lefektetett kötelességeket teljesiteni kell.

Lengyelország és Magyarország viszonya a kisantanthoz

Ezután a külügyminiszterek alkalmat adtak az ujságiróknak, hogy kérdéseket intézzenek hozzájuk. Egy csehszlovák ujságiró Benest a kisantantnak Lengyelországhoz való viszonyáról kérdezte meg. Csehszlovákia külügyminisztere kijelentette, hogy

a kisantant-államok Lengyelországhoz való viszonya a legbarátságosabb,

amit a Csehszlovákia és Lengyelország közötti árbitrázsszerződés, valamint a lengyel román barátsági szerződés is bizonyit.

Egy magyar ujságiró azt kérdezte, hogy milyen szerepe lesz Magyarországnak a gazdasági kisantant megalakulása után. Benes azt válaszolta, hogy a gazdasági kérdések igen komplikáltak és felelős politikusok nem beszélhetnek erről olyan egyszerüen, mint ahogy az a sajtónak meg van engedve. Minthogy itt anyagi kérdésről, pénzről és zsebről van szó, a legreálisabban kell ezeket a dolgokat tekinteni még az egymással legszorosabb viszonyban álló államok között is. Ugyanez a helyzet Magyarországgal szemben is.

— Szomszédainkkal —mondotta Benes — szoros gazdasági együttmüködést akarunk. Magyarországnak például Csehszlovákiával kitünően megszerkesztett kereskedelmi szerződése van, amely kiindulópontul szolgálhat a gazdasági összeköttetés további kimélyitésére. Az általános tendencia ma Európában, hogy a szomszédállamok között minél szorosabb gazdasági együttmüködés létesüljön, mint ahogy Franciaország és Németország, továbbá Németország és Belgium között van. Ez a legjobb eszköze lesz az általános konszolidáció munkájának.

Egy magyar ujságiró az optánsperről intézett kérdést Mironescuhoz, aki kijelentette, hogy ez a probléma igen komplikált, mert

nagyon nehéz Magyarország igényeit teljes mértékben kielégiteni

és ebben a kérdésben a jövőben ujabb tárgyalások lesznek.

Hivatalos jelentés a konferencia befejezéséről

Szerdán délután a következő jelentést adta ki a külügyminisztérium:

— A kisantant-államok külügyminiszterei ma délelőtt utolsó konferenciájukat tartották meg. Ez alkalommal megtárgyalták azokat a viszonyokat, amelyek országaik és Szovjetoroszország között fennállanak és megállapitották, hogy a helyzetben a legutóbbi konferencia óta semmiféle változás nem történt. Ezután megvizsgálták a gazdasági kisantant preliminaris konferenciájának határozatait, amelyeket Bukarestben hoztak és elfogadták ezeket a javaslatokat. Elhatározták, hogy szeptember végén a szakértők Prágában ismét össze fognak ülni és folytatni fogják az elfogadott javaslatok alapján munkájukat. Ezután megegyeztek abban, hogy az intelektuális együttmüködésre vonatkozó javaslatokat szintén el fogják fogadni. Az utolsó kérdés a kisantantnak a Népszövetségi Tanácsban való képviselete volt a Genfben szeptemberben megtartandó ülésen. Elhatározták, hogy az S. H. S. királyság jelöltségét fogják javasolni és védelmezni.

Mironescu és Benes kitüntetése

A konferencia alkalmával Őfelsége a király Mironescu román külügyminisztert a Fehér Sasrend I. osztályával tüntette ki. Benesnek, akinek már rég meg van ez a legmagasabb kitüntetése, Őfelsége sajátkezü aláirásával ellátott arcképét adományozta.

Délben a Mihajlovác-vendéglőben Kumanudi ebédet adott a külügyminiszterek tiszteletére. Mironescu délután az expresszvonattal elutazott Brodba, ahonnan autón megy Szarajevóba, Benes és Kumanudi, Seba és Csolak-Antics követek társaságában este tiz órakor utaztak el Szarajevóba.

A Graf Zeppelin világkörüli repülését bizonytalan időre elhalasztották

A léghajó csütörtökön startol Toulonból Friedrichshafenbe

Friedrichshafenből jelentik: *Eckener* dr., aki a Graf Zeppelin *touloni kényszerleszállása* után azonnal Friedrichshafenbe utazott, szerdán este visszaindult Toulonba, ahová csütörtök délelőtt érkezik meg. Eckener megérkezése után a Graf Zeppelint azonnal kivontatják a hangárból és

a léghajó startja Toulonban legkésőbb csütörtök déli tizenkét óráig megtörténik.

Az uj motorokat már mind beépitették a léghajóba.

A Graf Zeppelinnek a nyári hónapokra tervezett világkörüli utját bizonytalan időre halasztották

azzal az indokolással, hogy a tokiói leszálláshoz szükséges előkészületek még hosszabb időt vesznek igénybe.

Párisi jelentés szerint

a Graf Zeppelin csütörtöki friedrichshafeni utján a négy utason kivül még hét francia tengerésztiszt és tengerészeti mérnök is résztvesz Eckener meghivására.

Hamont korvettkapitány a cuersi—pierrefeui haditengerészeti repülőkikötő parancsnoka is köztük lesz.

Eckener a Zeppelin *indulása* előtt megkoszoruzza azt a szoborművet, amely Cuersben a Dixmuide áldozatainak emlékét örökiti meg.

Meggyilkolta feleségét egy oszijeki asztalossegéd

A megcsalt férj véres bosszuja

Oszijekről jelentik: Kedden este fél nyolc tájban az oszijeki alsóvárosi korzón egy kabátnélküli ember szaladt végig és kezében véres bicskát tartott. A menekülő ember inge és kezei is véresek voltak és a járókelők riadtan tértek ki előle. Több fiatalember üldözőbe vette a menekülőt és figyelmes lett rá a rendőr is, aki rövid hajsza után utolérte és felszólitotta, hogy adja meg magát. *Az ismeretlen ember nekitámadt a rendőrnek és késével több helyen megsebesitette.* Ekkorára azonban több járókelő is odaért és a dühöngő embert leteperték. A segitségül hivott rendőrök és csendőrök a véres késsel hadonászó embert előállitották a kapitányságra, ahol *Fábiánovics* rendőrkapitány azonnal megkezdte a kihallgatását.

Az izgalomtól fuldokló ember elmondotta, hogy *Trebovec* Izidornak hivják, harmincéves oszijeki asztalossegéd.

— Mitől véres az inge? — kérdezte a rendőrkapitány.

Trebovec nem tudott szóhoz jutni és néhány perc telt el, amig válaszolt. Elmondotta, hogy félórával előbb a *Prisztojkovics-ucca egyik házában meggyilkolta feleségét, László Mária huszonhatéves asszonyt.* Közölte Trebovec, hogy ez év április elején vette nőül László Máriát és egész május elsejéig boldogan éltek. Május elején elvesztette állását, napokig járt munka után, de mivel Oszijeken nem tudott elhelyezkedni, elhatározta, hogy Zagrebba megy munkát keresni. Zagrebban sikerült is elhelyezkednie és a mult héten csütörtökön tért vissza Oszijekre, hogy az elköltözési ügyét rendezze. Felesége, aki feltünő szépségü nő volt, egy oszijeki alsóvárosi cipészhez költözött. Trebovec erről mit sem tudott és mikor hazaért, a lakást üresen találta. Megtudta, hogy az asszony egy cipészmesterrel lépett közös háztartásra. Az asztalossegéd a következő napon elment felesége csábitójának lakására és felszólitotta az asszonyt, hogy térjen vissza hozzá. A hütlen feleség, látva, hogy férje feldult állapotban van, igéretet tett, hogy összepakol és másnap hazamegy. Trebovec erre eltávozott és türelmesen várt, de az asszony sem másnap, sem a következő napokon nem jelentkezett, hanem elrejtőzött férje elől.

Kedden reggel hét órakor Trebovec ujból elment az asszonyért, de nem találta otthon. Ekkor elhatározta, hogy cselhez folyamodik. *Délután három órakor* észrevétlenül belopódzott az asszony szobájába és elrejtőzött az ágy mögé. Hogy a szobában mi történt a házastársak között, azt egyelőre senki sem tudja, de hét óra tájban a szomszédok a cipész lakásából ijedt gyermeksikoltásra lettek figyelmesek. *Walter* Árminné, az egyik lakó, be akart nyitni a szobába, amelynek ajtaján ebben a pillanatban *hatalmas véres késsel a kezében feldultan kirohant Trebovec.* Walterné belépett a szobába és ott találta a cipész ötéves fiacskáját, aki keservesen sirt, *a földön pedig félig meztelenül, hatalmas vértócsában feküdt Trebovec felesége.*

A ház előtt nagy tömeg verődött össze és értesitették a rendőrséget, amely orvossal szállt ki a helyszinre. Dr. *Popovics* Alekszander orvos megállapitotta, hogy *az asszony már halott. Gyilkosa öt mély szurást ejtett a testén, ezek közül három a bordák között a szivébe hatolt és nyomban megölte.*

Trebovec a rendőrségen elmondotta, hogy feleségét féltékenységből ölte meg. Azzal védekezett, hogy nem volt szándékában meggyilkolni, de az asszony olyan kihivóan viselkedett, hogy elvesztette türelmét s előrántotta bicskáját, leteperte az asszonyt és ötször a testébe szurt. Trebovecet letartóztatták.

Megoldódott a fogyás problémája

Egy svéd tudós találmánya

A Svenska Dagbladet irja: A legutóbbi stockholmi orvoskongresszuson Tillgren dr., az állami klinika főorvosa rendkivül érdekes előadást tartott egy uj találmányról, valamint megfigyeléseiről, melyeket a Peng svéd Osmos-habfürdővel végzett.

Nőkön, férfiakon végzett számtalan kisérletei során arra a meglepő erdményre jutott, hogy már egy fürdő használata után 400—1200 gramm sulyveszteség mutatkozott. A kongresszus élénk tetszéssel fogadta kisérleteiről tartott előadását. Tillgren dr. szerint a Peng egyszerü habfürdő, melyet fogyás céljából még szivbajosok, idegesek is használhatnak, mert nem okoz szédülést, a vérnyomást nem emeli, ellenben a megejtett kisérletek igazolják, hogy a Peng a vérkeringést emeli. A vese müködését elősegiti és az anyagcserét hathatósan fokozza. Soványitó hatása abban rejlik, hogy fürdőben keletkező milló és millió apró szénsav- és légbuborék a bőr felületén szétpattan, behatol a bőr pórusaiba, miáltal a zsirrétegeken biológiai masszázst végez. A masszázs a fontosabb orgánumokat intenzivebb müködésre serkenti és ezáltal a felesleges zsirmennyiség önmagától kiválik. Tillgren dr. előadásához hozzászóltak még Weicker dr. orvos (Drezda). Lindberg dr. (Stockholm) és James Noran dr. (Newyork), kik szintén a Penggel eszközölt kedvező kisérletekről számoltak be.

Kikeresztelkedett vagy őskeresztény?

A Magyar Zsidó Lexikon ügye a budapesti törvényszék vádtanácsa előtt

Budapestről jelentik: A *Magyar Zsidó Lexikon* szerkesztője ellen — mint jelentettük — *Wessely* Ödön pécsi egyetemi tanár rágalmazás cimén feljelentést tett, mert őt a lexikonban mint kikeresztelkedett zsidót szerepeltette. A feljelentés alapján a vizsgálóbiró elrendelte a *Magyar Zsidó Lexikon* valamennyi példányának lefoglalását. A végzés ellen *Ujvári* Péter, a lexikon szerkesztője ügyvédje *utján felfolyamodást* adott be a vádtanácshoz, amely szerdán foglalkozott az üggyel.

A vádtanács részben helyt adott a felfolyamodásnak és megváltoztatva a vizsgálóbiró végzését kimondta, hogy amennyiben a *Magyar Zsidó Lexikon* szerkesztője gondoskodik arról, hogy a Wessely Ödönre vonatkozó rész teljesen kivétessék a lexikonból vagy olvashatatlanná tétessék, akkor a példányok lefoglalását mellőzi. Az indokolásban kimondja a vádtanács, hogy tekintettel arra, hogy a főmagánvádló egyetemi tanár és mint neveléstudományi iró is közismert, elfogadható az az álláspontja, hogy ugy tudományos, mint gyakorlati szereplésében keresztény felfogása hangsulyozott, tehát vele szemben az az állitás, hogy kikeresztelkedett zsidó, leleplezésnek tekinthető. Ez az állitás — mondja az indokolás — *nem tenné ugyan őt ki közmegvetésnek*, de alkalmas arra, hogy őt kisebbitse, illetve lealacsonyitsa.

A szovjet ki akar békülni a vallással

Oroszországban ezentul mindenki abban hisz, amiben akar, de meggyőződését nincs joga propagálni

Londonból jelentik: *Rykov*, a népbiztosok tanácsának elnöke, a moszkvai szovjetkongresszuson bejelentette, hogy

a kormány megváltoztatja vallásellenes politikáját.

A szovjetalkotmány eddig lelkiismereti és vallási szabadságot, további vallási vagy vallásellenes propaganda szabadságot biztositott az összes szovjetpolgárok részére. Ezentul *a hivők abban hisznek, ami nekik tetszik* és a vallásellenesek is azt gondolhatják, amit akarnak, ezentul azonban

senkinek sem lesz joga meggyőződését propagálni.

Igen érdekes Rykov nyilatkozatának az a része, amelyben kijelenti, hogy az összes templomokat még nem lehet bezárni, mert a hivők, akik között tulnyomóan parasztok és munkások vannak, *tettleg ellenszegülnének*, amint azt a közelmultban több példa mutatta.

A kongresszus ezután elhatározta, hogy leveszi a tárgysorozatról *Vorosilov* hadügyi népbiztos jelentését a katonai helyzetről, amelyet a központi végrehajtóbizottság elé terjesztenek.

Életfogytiglani fegyházra itélték a rablógyilkos szuboticai sorsjegyügynököt

„Nem felebbezek, vigyenek minél előbb Mitrovicára" — mondotta a gyilkos

Szomborból jelentik: Szerdán délben hirdette ki az itéletet a szombori törvényszék *Vojvodics*-tanácsa *Goján* István szuboticai sorsjegyügynök bünperében, aki mult év novemberében *Kula és Novivrbasz között az országut mentén egy doronggal agyonverte társát, Oláh Ferenc tizenkilenc éves szuboticai ügynököt.* Goján a gyilkosság után levetköztette áldozatát s annak ruháit magára öltve, elmenekült. A hullát néhány nap mulva találták meg a tanyai lakosok és tiz nappal később a rendőrség elfogta a gyilkost, aki a szuboticai rendőrség előtt részletes beismerő vallomást tett.

A tárgyaláson Goján István azzal védekezett, hogy társát, akit ő juttatott üzlethez, önvédelemből gyilkolta meg. A tanuvallomásokból azonban a tárgyalás folyamán az derült ki, hogy Goján azért gyilkolta meg társát, hogy annak jobb ruháját megszerezze. A kihallgatott orvosszakértő Goján István karján lévő sérülésről megállapitotta, hogy az nem származhat annak a dorongnak ütésétől, amellyel ő Oláht agyonverte.

Szerdán délben pontosan tizenkét órakor vonult be a biróság a zsufolásig megtelt terembe. A gyilkos remegve állt fel a padról, az arca halottsápadt volt, amikor az elnök megkezdte az itélet kihirdetését. A biróság *bünösnek mondotta ki Goján István novakanizsai születésü szuboticai sorsjegyügynököt a Btk. 278. szakaszába ütköző előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés, valamint a Btk. 344. szakaszába ütköző rablás büntettében és a 92-ik szakasz figyelembevételével életfogytiglan tartó fegyházra itélte.*

Az indokolásban a biróság kifejtette, hogy a tárgyaláson kihallgatott tanuk vallomásaiból megállapitható, hogy Goján azért gyilkolta meg társát, hogy annak ruháját megszerezze és igy jobb megjelenésével több üzletet köthessen. Az előre megfontoltságát igazolja az a tény, hogy Goján még Kulán magához vette azt a dorongot, amellyel később agyonverte Oláht. A tőle elrabolt ruhában megjelent Szuboticán és itt dicsekedett, hogy most már bizalomgerjesztőbb a megjelenése, mert jobb a ruhája. Az áldozat egyik hozzátartozójának azt mondta, hogy Oláh Amerikába ment. A vádlottnak nem sikerült az önvédelmet bizonyitania, mert sebesüléséről megállapitották, hogy az régebbi keletü és nem is dorong ütésétől származott.

Enyhitő körülménynek vette a biróság Goján szegénységét, valamint azt, hogy apa és anya nélkül nevelkedett, továbbá, hogy a gyilkosságot töredelmesen beismerte. Sulyosbitó körülménynek vette a biróság azt a kegyetlenséget, amellyel Goján a gyilkosságot elkövette. Mikor Oláh eszméletlenül hevert a földön, Goján a doronggal valósággal szétroncsolta a fiatalember fejét.

Dr. *Radulics* József államügyész felebbezett az itélet ellen. Vojvodics elnök ezután megkérdezte Gojánt, hogy felebbez, vagy megnyugszik az itéletben. A rablógyilkos sirva fakadt és igy szólt:

— *Nem felebbezek, megnyugszom.*

Az elnök figyelmeztette, hogy jogában áll felebbezni, ha az itéletet tulszigorunak találja, mire Goján határozottan válaszolta:

— *Nem felebbezek és arra kérem a biróságot, hogy minél előbb vigyenek el Mitrovicára, hogy megkezdjem büntetésemet.*

Dr. *Vujevics* Pájó Goján védője felebbezést jelentett be az előremegfontoltság kimondása miatt.

Aki megbukott, az se csüggedjen

Öt év után megsemmisitettek egy választást s a kisebbségben maradt jelölteket mondták ki megválasztottnak

A szuboticai zsidóságot, de az egész Vajdaságot is élénken foglalkoztató és feltünést keltő határozatot hozott az igazságügyminiszterium vallásügyi osztálya ez év május 13-ikán 9977. szám alatt. Ez a határozat nem kevesebbet rendel el, minthogy egy öt esztendővel ezelőtt megtartott hitközségi képviselő választást megsemmisiti s azokat rendeli be hitközségi képviselőknek, akiket a választás vezetősége meg nem választottaknak nyilvánitott.

A határozat annál érdekesebb, mert időközben lejárt már az az öt esztendő, amelyre a megválasztott képviselők mandátuma szólt, ma uj képviselőtestülete van a hitközségnek, amely a miniszteri döntés szerint köteles helyét az öt esztendővel ezelőtti választáson kisebbségben maradt listán felvett képviselőknek átadni.

A nem mindennapi ügy előzményei a következők: 1924. január elején a szuboticai zsidó hitközség képviselőválasztó nagygyülést tartott. A szavazás listarendszer szerint történt. Két lista került választás alá. A hitközség alapszabályainak megfelelően a kisebbségi elv érvényesült olymódon, hogy a kisebbségben maradt listáról is a beadott szavazatok arányában választottak be képviselőket. A választás megkezdése előtt a konkrét kérdésre a választást vezető bizottság olyan határozatot hozott, hogy az esetleges törléseket figyelembe veszi és azok, akiknek a nevét törlik, meg nem választottnak tekintendők. A beadott szavazatok arányának megfelelően az egyik listáról 67, a másik listáról 33 képviselőt nyilvánitottak megválasztottnak, azonban a törléseket figyelembevéve, az ugynevezett ellenzéki listán megválasztottakat nem sorrend szerint, hanem *a törölt nevek kihagyásával hivták be a képviselőtestületbe.*

A hitközség ellenzéki pártja ez ellen a vallásügyi miniszterhez fordult panasszal. A miniszter a választásnak ezt részét megsemmisitette és elrendelte, hogy az ellenzéki listán egytől-harmincháromig sorrendben, ahogy következnek, behivandók a képviselők. Mielőtt ezt a határozatot az érdekelt felebbezőknek és a hitközségnek kikézbesitették volna, a miniszter ujból *határozatot hozott s ebben visszavonta előbbi határozatát s jóváhagyta egész terjedelmében a választást.* Ez ellen az ujabb miniszteri határozat ellen az érdekeltek az államtanácshoz fordultak panasszal. A panasz fölött az államtanács itéletileg döntött s kimondta, hogy *a miniszternek sincs joga a már kiadott határozatával szemben ujabb ellentétes határozatot hozni.* Az államtanács meg is semmisitette a miniszter második — jóváhagyó — határozatát és kimondotta, hogy az első határozat az érvényes, amely szerint sorrendben hivandók be a képviselők. Az államtanácsnak ez az itélete 1928. novemberben kelt. Közben lejáróban volt az egész képviselőtestület mandátuma s a hitközség 1928. decemberére kitüzte és megtartotta a választásokat, még mielőtt az államtanács döntését kézbesitették volna. Az uj választáson nem volt ellenzéki liszta, a képviselőtestületet egyhangulag választották meg s az uj képviselőtestület elnököt, előljáróságot választott s január óta máig müködik is.

Minthogy most a miniszter végrehajtani rendeli az államtanácsnak az itéletét, logikusan nem következik más, mint az, hogy a szuboticai hitközségnek e percben nincs sem elnöke, sem előljárósága, az 1924-es választási bizottságnak össze kell hivni az 1924-ben megválasztott képviselőtestületet, amelynek mandátuma voltaképen most kezdődik, amikor már lejárt. A rendelet végrehajtásának természetszerüen nagy akadályai vannak és értesülésünk szerint a hitközség jelenlegi vezetősége panasszal fog élni a döntés ellen.

Shaw a cetinjei polgármesternél

A világhirü angol iró nyilatkozata

Dubrovnikból jelentik: Bernard *Shaw* a világhirü angol iró, aki néhány nappal ezelőtt, mint ismeretes, hosszabb tartózkodásra Dubrovnikba érkezett, vasárnap felesége kiséretében átrándult Cetinjére. *Shaw* megtekintette a város nevezetességeit, hosszabb autókirándulást tett a környéken, majd visszatérése után az elhunyt Nikita király régi palotájában tett látogatást. A palotát, mint a *Bácsmegyei Napló* egyik legutóbbi cikke megirta, most alakitják át muzeummá. Shaw megtekintette a palota összes szobáit és különösen a fegyvertár nyerte meg tetszését. A világhirü angol iró *hosszasan vizsgáltatta a régi fegyvereket és elmondatta magának a nevezetesebb darabok történetét.* Vasárnap este Shaw *Milosevics* cetinjei polgármester vendége volt vacsorára, hétfőn reggel pedig autón visszatért Dubrovnikba.

A világnak talán legnagyobb és leghiresebb élő irójánál Dubrovnikba való visszatérése után természetesen megjelentek az egyes lapok tudósitói és kérték, nyilatkozzék crnagorai impresszióiról. *Shaw* először elzárkozott minden kijelentés elől, később azonban hosszabb faggatásra ennyit mondott:

— *Ugyan kérem uraim, nem vagyok én professzor, hogy két órával az élmény után már meg is tudjam szövegezni az impresszióimat. Legyenek szivesek tudomásul venni, hogy én iró vagyok.*

Az egyik hirlapiró erre megjegyezte, hogy nem is professzoros kijelentéseket kérnek és várnak, hanem azt szeretnék tudni, hogy mit szól Crnagorához és Déldalmáciához Shaw az iró.

Az iró helyett ekkor felesége válaszolt:

— Az ut Dubrovniktól Cetinjéig Európának és talán az egész világnak legszebb és legfenségesebb tájain át vezet. Mi már nagyon sokat hallottunk ezeknek a vidékeknek a szépségeiről, de férjem nevében is kijelenthetem, hogy a valóság minden várakozásunkat felülmulta. Hosszabb ideig akarunk itt maradni és az a szándékunk, hogy minden látnivalót megnézünk.

A gyilkosok nyomában

A noviszadi vizsgálóbiró utasitására nyomozás folyik három turijai földmives ellen, akiket tiz év előtt elkövetett rablógyilkossággal vádolnak

Noviszadról jelentik: A tiz évvel ezelőtt elkövetett nádalyi gyilkosság ügyében — amellyel a *Bácsmegyei Napló* részletesen foglalkozott — a napokban fordulat állott be, aménnyiben a noviszadi törvényszék vizsgálóbirája olyan adatok birtokába jutott, amelyek révén, minden valószinüség szerint, a legközelebbi napokban a gyilkosok a hatóságok kezében lesznek.

Mint jelentettük, 1918 december 18-án Nádalyon meggyilkolták *Hijuk* Mihály negyvennégyéves téglagyári őrt. Este Hijuk feleségével és két fiával éppen lefeküdni készült, amikor valaki kopogott az ajtón és erélyes hangon felszólitotta Hijukot, hogy azonnal nyissa ki az ajtót. Hijuk attól félt, hogy rablókkal van dolga és nem volt hajlandó a kérést teljesiteni, de amikor kintről azt mondották, hogy a rendőrség emberei és hogy betörők után nyomoznak, Hijuk kinyitotta az ajtót. A küszöbön azonban két katonaruhás férfi támadt rá, az egyik szó nélkül lekapta válláról katonai fegyverét és hasbalőtte Hijukot, aki összeesett és pár perc mulva meghalt. Hijuk Fridrich nevü fia nem vesztette el lélekjelenetét, hanem kiugrott az ablakon és a községbe rohant, ahol a gyilkosságról értesitette a rendőrséget, valamint *Schmidt* János téglagyári tulajdonost. A gyilkosságról a rendőrség értesitette a noviszadi térparancsnokságot, ahonnan másnap egy bizottság szállt ki a helyszinre, de az akkori zavaros időkre való tekintettel, anélkül, hogy felboncolták volna a holttestet, megadták az engedélyt a temetésre.

Hat évvel a gyilkosság után Hijuk felesége Zsabalyon járt, ahol találkozott Schmidttel, aki időközben eladta téglagyárát. Schmidt közölte az asszonnyal, hogy bizalmasan értesitették, hogy férjét egy turijai földmives gyilkolta meg. Az asszony ezt közölte a csendőrséggel. Pár hónappal ezelőtt a meggyilkolt Hijuk legidősebb fia felkereste dr. *Lemajics* Jován noviszadi ügyvédet és megbizta, hogy apja gyilkosainak kézrekeritésére tegye meg a szükséges intézkedéseket. Dr. Lemajics rövid idővel ezelőtt közölte a vizsgálóbiróval, hogy Hijuk meggyilkolásával *három turijai* földmivest gyanusit, azonkivül kérte tizenhat, részben turijai, részben pedig kátyi tanu kihallgatását. A vizsgálóbiró utasitotta a turijai csendőrséget, hogy a három gyanusitott földmivest tartsák megfigyelés alatt, nehogy esetleg megszökjenek, és a napokban megkezdte a tanuk kihallgatását. A beidézett tanuk között voltak *Jojkics* Vaszilije turijai görögkeleti esperes, *Belyánszki* Gávra turijai rendőrőrmester és *Crnyojacski* Jevrem volt rendőrőrmester is. Értesülésünk szerint a kihallgatott tanuk legnagyobb része *sulyosan terhelő vallomást tett a három gyanusitott ellen.* A vizsgálóbiró csütörtökre **még több tanut idézett meg, akiknek kihallgatása után fog dönteni a gyanusitottak letartóztatása ügyében.**

Tizenhatmillió dinárban állapitották meg a becskereki gazdák kataszteri tiszta jövedelmét

A régi 95520 dináros földadóalappal szemben 1,948.608 dinár az uj adóalap összege

Becskerekről jelentik: Szerdán érkezett meg Becskerekre a kataszteri tiszta jövedelemről szóló uj kimutatás, amely *nagy szenzációt keltett, mert a régivel szemben óriási jövedelemtöbbletet mutat ki.*

Az uj adótörvény értelmében a földadót ugy állapitják meg, hogy a kataszteri tiszta jövedelem 12 százalékát veszik adóalapul. A törvény előirja, hogy a kataszteri tiszta jövedelmeket ujból állapitsák meg és erre a célra egy külön bizottságot alakitottak, amely kizárólag azzal foglalkozik, hogy az uj törvény értelmében a kataszteri tiszta jövedelmeket egyes városok és községek részére megállapitsa. Ez a bizottság most küldte meg Becskereknek a kataszteri tiszta jövedelemről szóló kimutatást amely nagy feltünést keltett a becskereki mezőgazdák körében.

Eddig a kataszteri tiszta jövedelem Becskereken összesen 477.609 dinárt tett ki és a multban ennek husz százaléka képezte a földadóalapot, ami Becskereken összesen 95.520 dinárt tett ki. *Az uj kimutatás szerint Becskereken a kataszteri tiszta jövedelem összesen 16 millió 238.406 dinárt tesz ki és ennek 12 százaléka vagyis 1.948.608 dinár a földalap,* amelyből a progresszív állami adókat a községi egyenes és pótadókat, valamint a tartományi adókat számitják. Az uj kimutatás szerint az adóalap 2200 százalékos emelkedést mutat a régivel szemben. A kataszter tiszta jövedelmet legutóbb 1885-ben állapitották meg és ezt 1909-ben igazitották ki. A kataszteri tiszta jövedelem holdanként akkor 26 aranykoronát tett ki s az imperiumváltozás után 26 aranykorona helyett 26 dinárt számitottak egy hold föld tiszta jövedelméül. *A mostani legujabb kataszteri tiszta jövedelmi kimutatás szerint egy hold föld tiszta jövedelme 887 dinár, ami 135-szöröse a réginek.*

Gákovón ezzel szemben 460 dinárban állapitották meg egy hold föld tiszta jövedelmét. A Vajdaságban sehol olyan magasra nem taksálták a föld jövedelmét, mint Becskereken. A becskereki mezőgazdák, akik három mezőgazdasági egyesületben tömörültek volt, elhatározták, hogy *együttesen felebbezést adnak be a tulmagasan megállapitott kataszteri tiszta jövedelmek miatt.* A felebbezéseket ugyanaz a bizottság tárgyalja, amely a kataszteri tiszta jövedelmet is megállapitotta. A memorandumban a becskereki mezőgazdák rámutatnak arra, hogy *ha a kataszteri tiszta jövedelem összegét nem szállitják le, akkor teljesen tönkremennek.* Elhatározták, hogy deputációt küldenek *Zsivkovics* Petár miniszterelnökhöz és a pénzügyminiszterhez, akiktől a mezőgazdák a kataszteri tiszta jövedelem revizióját kérik.

Külön kihallgatáson fogadta a pápa a szuboticai zarándokokat

A zarándokok a zagrebi érsek és Budanovics Lajos szuboticai püspök vezetése alatt jelentek meg az audiencián

Rómából jelentik: A szuboticai és a zágrebi zarándokokat, akik egy héttel ezelőtt utaztak el Rómába, külön kihallgatáson fogadta a Vatikánban Őszentsége XI. Pius pápa.

A jugoszláv zarándokokat dr. *Bauer* Ante zágrebi érsek vezette a Szentatya elé és a küldöttségben résztbett *Budanovics* Lajos szuboticai püspök is, valamint dr. *Aksamovics* Ante gyakovói, dr. *Nyágadi* Dénes krizseváci, dr. *Misics* Aloiz mosztári, dr. *Mileta* Jeronim sibeniki, *Pusics* Mihovil hvari és dr. *Cárevics* József dubrovniki püspök. A küldöttséggel együtt jelen volt a vatikáni fogadtatásnál *Pellegrinetti* Hermanegildo beogradi pápai nuncius is, valamint több más előkelő főpap is.

A pápát dr. Bauer Ante zágrebi érsek köszöntötte latin beszéddel, amelyben többek között kijelentette, hogy a horvát nép valamint a Jugoszláviában élő római katholikus vatiásu más nemzetiségek kulturális és nemzeti törekvései mindig összhangban voltak a Szentszék intencióival. A zagrebi érsek ezután üdvözölte a Szentatyát ötvenéves papi jubileuma alkalmából. A pápa rövid beszédben válaszolt az érseknek, meleg szavakban köszönte meg az üdvözléseket. A pápa ezután megáldotta a szuboticai és a zagrebi zarándokokat.

Nem lehet lényeges megtakaritásokat elérni Szubotica költségvetésében

Klicin Mita tartományi komeszár megegyezett a városi tanácscsal a kórház átvételéről — Négymillió dinár nyugdijat fizet Szubotica város

A szuboticai városházán lázasan folyik a munka az idei költségvetés elkészitésén. Az ugynevezett nyers költségvetés már elkészült, a városi tanácsnokok beterjesztették kivánságaikat és a főszámvevői hivatal most egyezteti azokat. Az uj költségvetést, mint ismeretes, julius elsejéig kell elkésziteni, mert a városi tanács csak addig kapott indemnitást a képviselőtestülettől.

Az uj költségvetés a legnagyobb takarékossági elv mellett készül el és a városi tanács a személyi kiadások nagy csökkentését szándékozik keresztülvinni. A nyugdijtételnél is nagy redukciót várnak, mert *a város képtelen évente négy millió dinárt, sőt ennél is nagyobb összeget fizetni nyugdijak és kegydijak cimén.* Más személyi kiadásokban ebben az évben nem lesz jelentősebb megtakaritás, mert előreláthatólag néhány ideiglenes napidijason kivül nem lesz nagyobb hivatalnoki redukció.

A városi képviselőtestület körében az a vélemény alakult ki, hogy *az idei költségvetésben nem igen lehet nagyobb megtakaritást elérni,* mert ugyszólván minden hivatalnokra szükség van, azonkivül a várost uj kiadások is terhelik, többek között a városi uccák aszfaltozása és keramitozása. Igaz ugyan, hogy a kiadási többlet fedezésére a városi tanács a mult évben uj illetékeket vetett ki, amelyeket csak néhány nappal ezelőtt hagyott jóvá a belügy- és a pénzügyminisztérium, de az ezekből származó jövedelem tulkevés lesz ahhoz, hogy a speciális kiadásokat fedezze. Nem jelent semmi megtakaritást az sem, hogy néhány héten belül az állam átveszi a városi kataszteri hivatalt, mert a kataszteri hivatalnak mindösszesze egy nyugdijképes tisztviselője van, akit az adóhivatalhoz fognak beosztani.

Jövőre már teljesen uj helyzet elé kerül a városi tanács, mert január elsejével az állam maga fogja behajtani az állami adókat és igy a városi adóhivatal személyzetét lényegesen csökkenteni fogják. Pénzügyi szempontból kedvező lenne, ha a városi rendőrséget államositanák, mert ebben az esetben a városi tanács közel öt millió dinárt takaritana meg és ezzel a pénzzel néhány éven belül rendezhetné a város összes adósságait, ugyhogy körülbelül öt-hat év mulva alig néhány százalékos községi pótadóra volna csak szükség.

A *Bácsmegyei Napló* munkatársa beszélgetést folytatott egy tekintélyes városi képviselővel, aki a következőket mondotta:

— A városi tanács igen nehéz helyzetben van, mert legjobb akarata mellett sem tudja hamarosan rendezni a város pénzügyeit. *Tíz éves hibákat kell jóvátenni* és ezt nem lehet néhány hónap, vagy egy év alatt elérni. A most készülő költségvetés kétségkivül jó lesz, mert csak a legszükségesebb kiadásokat fogja előirányozni és mindenütt, ahol csak lehet, redukálni fogja a kiadásokat. Ezzel azonban még nem lesz rendben minden. Zagrebban és Beogradban sincs annyi nyugdijas, mint Szuboticán és a város egy millió dinár helyett közel négy milliót fizet ki nyugdijba. Harminc egynéhány éves emberek nyugdijba vannak helyezve. Ezen feltétlenül változtatni kell. A városi ingatlanok keveset jövedelmeznek. Felmerült már az a terv is, hogy ezeket komercializálni fogják.

— Általános leépités és nagyobb hosszulejáratu kölcsön nélkül nem lehet szó a város szanálásáról és fejlesztéséről. Amig Zagrebban a szezon alatt havonta két-háromszáz ház épül fel, addig Szuboticán az állam egyesülése óta *mindössze tiz emeletes ház és néhány földszintes ház épült fel.*

— Szubotica ipari és kereskedelmi élete is pang. Ezen — legalább ideiglenesen — ugy lehetne segiteni, hogy Szuboticán rendezzenek különböző vajdasági vagy országos kongresszusokat, hogy ilyen módon Szuboticára jöjjön a »gazdag jó vidék«.

— A szuboticai kórház kérdése elvben elintéződött. *Klicin* Mita tartományi komeszár ugyanis kedden Szuboticán járt és megállapodott a polgármesterrel abban, hogy *a tartomány bérbeveszi a kórházat és maga viseli az összes költségeket, sőt magára vállalja a kórház tartozásait is* és a kórházat, amely eddig állami szubvencióval a legnagyobb nehézségekkel küzdött, modern tartományi kórházzá fogják kiépiteni és nagyobb beruházásokat is eszközölnek.

— A városi képviselőtestület jogügyi bizottsága most dolgozza ki az uj nyugdijszabályzatot, amely az állami nyugdijszabályzaton alapul. Eszerint a háboruban eltöltött éveket csak abban az esetben számitják be a tisztviselőknek, ha a háboru előtt is hivatalnoki szolgálatot teljesitettek és hivatali állásukból kerültek a katonasághoz.

Akinek kevés a háromévi börtön

Három bünper az oszijeki törvényszék előtt

Oszijekről jelentik: Három érdekes bünpert tárgyalt a napokban az oszijeki törvényszék. Egyik bünpernek *Csivics* Vlada babinagrédai lakos volt a vádlottja. Csivicset azzal vádolta az ügyészség, hogy két évvel ezelőtt téglával agyonverte *Csivics* Mirkót.

— Nem érzem magamat bünösnek — mondotta a vádlott a tárgyaláson — mert mikor én fejbevágtam Mirkót, ő csak elszédült, nemsokára magához tért és rágyujtott egy cigarettára. Ezután hazament és ott halt meg. A verekedés után még megkérdeztem Mirkótól, hogy fáj-e az ütés, mire ő azt válaszolta, hogy nem fáj, csak szédül egy kicsit.

A kihallgatott orvosszakértők kijelentették, hogy Csivics Mirkó halálát agyvérzés okozta, amelyet erős ütés idézett elő. A biróság bünösnek mondta ki a vádlottat és *háromévi börtönre itélte.*

A második bünper vádlottja *Jeszics* Bartul krivajai mészárossegéd volt, akit három rendbeli lopással vádolt az ügyészség. Jeszics, aki a háboruban a fején megsebesült, gyakori elmebeli zavarokkal küzd és emiatt sürün ápolták a sztenjeváci elmegyógyintézetben. Az elnök kérdésére, hogy beismeri-e a lopásokat, a vádlott azt felelte, hogy beismeri, de maga se tudja, miért lopott.

— Van állandó tartózkodási helye? — kérdezte az elnök.

— *Igen* — válaszolta nagy derültség közben a vádlott — *állandóan fogházban, vagy kórházban tartózkodom.*

— Hogyan? — kérdezte csodálkozva az elnök.

— Hát kérem ugy áll a dolog, ha lopok, akkor a fogházban vagyok, ha nem lopok, akkor az elmegyógyintézetben.

— Mért nem dolgozik, hiszen rendes mestersége van?

— Nem kapok munkát, gyanus arcom van. Egyik ember a pénzét, a másik meg a feleségét félti tőlem...

A biróság a vádlottat *háromévi börtönre itélte.* Az itélet kihirdetése után az elnök megkérdezte Jeszicstől, hogy megvan-e elégedve a büntetéssel.

— *Nagyon* — felelte a vádlott. — *Sőt kevés is. Adhattak volna husz évet is, hogy végre állandó lakásom lett volna.*

A harmadik bünper vádlottja *Segert* Máté negyvenéves busetnicei földmüves volt, aki a vád szerint a farsang utolsó napján megölte *Djures* Milos busetnicei munkást. A vádlottat nemrégen a bjelovári törvényszék emberölésért háromévi fegyházra itélte, de az itélet jogerőre való emelkedéséig szabadlábra helyezte. A tárgyaláson a vádlott elmondotta, hogy a kritikus napon egyik szomszédjánál borozgatott, amikor annak fia azt az ötletet adta, hogy öltözzenek fel maszkának. A vádlott szoknyába öltözött és oldalára egy bajonettet csatolt. Barátjával igy mentek el az ismerősökhöz és mindenütt ittak. Igy értek el *Djures* Milos házához. Djures ugylátszik megijedt a részeg maszkáktól, mert felkapott egy dorongot és fejbevágta Segertet. *A vádlott védekezésül előrántotta a bajonettet és maga elé tartotta. Djures ezt nem vette észre és beleszaladt a késbe.*

A kihallgatott tanuk igazolták Segert állitásait, valamint azt is, hogy önvédelemből cselekedett. A biróság az enyhitő körülmények figyelembevételével *kéthavi fogházra itélte a vádlottat.* Az államügyész felebbezett az itélet ellen.

A Pihenő csárdabeli rablógyilkos a siralomházban

Csütörtökön hajnalban hajtják végre a halálos itéletet Brankov Zsárkón — A rablógyilkos állandóan ártatlanságát hangoztatja

A halálraitélt édesanyja futva vitte a postára a kegyelmet kérő táviratot

Szomborból jelentik: Szerdán reggel *zárt tárgyaláson* hirdették ki a szombori törvényszéken a halálos itéletet *Brankov* Zsárkó cipészlegény előtt, aki négy társával: *Szekulics* Zsárkóval, *Cigics-Parcsetics* Sztipánnal és *Peróval*, továbbá *Nejcin* Szimával együtt 1926. julius és augusztusában, *mint ismeretes*, a betörések és rablások egész sorát követte el Szomborban és a környékbeli tanyákon, augusztus 15-ikén éjszaka pedig a Sztapári-uton levő *Pihenő*-csárdában meggyilkolta *Jelacsics* Zsárkó kocsmárost és az annak segitségére siető *Bankobranszki* Tósó gazdát.

Szomborban a halálos itélet kihirdetésének hire *nagy szenzációt* keltett. A környékbeli falvakból és szállásokról már kedden százával érkeztek az érdeklődők, akik a csütörtökön hajnalban *végrehajtandó* kivégzést akarják végignézni. Kedden este minden szombori kávéház zsufolásig tele volt, mert az a hir járta, hogy *Hardt* Dragutin állami itéletvégrehajtó kedden este megérkezik és megjelenik majd valamelyik kávéházban.

A hóhér segédjével együtt este fél tiz órakor meg is érkezett, de *az állomásról nyomban az ügyészségre hajtatott és jelentkezése után a fogházban berendezett szállásán nyugalomra tért.*

Elővezetik a rablógyilkost

Szerdán, az itélethirdetés napján, már kora reggel megtelt érdeklődőkkel a vármegyeház udvara és az előtte levő nagykert. Egymásután érkeztek a tárgyalásra dr. *Vlajkovics* Mirkó védő, *Csövics* Mladen ügyész, továbbá dr. *Masirevics* Bránkó törvényszéki elnök, *Penza* Pavao és *Dragojlovics* Alekszandar törvényszéki birák, akik 1928. február 8-ikán a halálos itéletet meghozták. Valamennyien fekete ruhába voltak öltözve. Masirevics elnök intézkedésére ekkor távozásra *szólitották* fel a *folyosón* tolongó kiváncsiak tömegét és csak az ujságiróknak engedték meg, hogy a folyosón jelen legyenek.

Pontban fél kilenc órakor vezették fel Brankov Zsárkót, akit két börtönőr fogott karon. A rablógyilkos mögött *Beszlics* Alekszandar fogházfelügyelő haladt. Brankov fekete kabátot, csikos szürke nadrágot viselt, a lábán *zergebőr félcipő és rikitó lila harisnya* volt. Fején elegáns szürke nemezkalap, oldalzsebéből gondosan kihuzva a selyemzsebkendő. A főtárgyalás óta valamennyit hizott, arca azonban feltünően sápadt. Amikor a fogházudvarból a tartományi székház *folyosójára ért, fölényesen elmosolyodott* és *kiváncsi* pillantással vizsgálgatta a jelenlevőket.

A tanács tagjain, az ügyészen és a védőn kivül csak *Hardt* állami itéletvégrehajtó jelenhetett meg. A bal'ó a tanuk részére fenntartott székek egyikén foglalt helyet. Ezután bevezették a kezén-lábán megvasalt Brankov Zsárkót. Az elnök intésére levették róla a bilincseket és a rablógyilkos ekkor szabaddá vált kezeinek első mozdulatával nadrágja vasalását igazitotta meg.

A zárt tárgyalás körülbelül tiz percig tartott. A tárgyaláson a védőügyvéd információi szerint Masirevics Brankó dr. *törvényszéki* elnök először felolvasta a semmitőszék itéletét és annak terjedelmes indokolását, majd a legfelsőbb helyről érkezett döntést a benyujtott kegyelmi kérvény ügyében.

Brankov Zsárkó, az ügyvéd előadása szerint, feltünő egykedvüséggel, szemrebbenés nélkül *hallgatta* végig az itéletet. A tárgyalás befejezése után a rablógyilkost visszavezették az ügyészségi fogházban levő régi cellájába, amelyet időközben siralomházzá alakitottak át.

»Ártatlanul halok meg«

Néhány perccel később megjelent a siralomházban *Pavlovics* Márko pravoszláv plébános, akit a halálraitélt látható örömmel fogadott. Brankov a cellában tartózkodó fegyvertelen börtönőrtől fél liter bort kért, mire a lelkész kérte, hogy ne igya le magát. Brankov erre hozzá sem nyult az italhoz.

Kilenc óra után jelent meg a halálraitéltnél védője, dr. *Vlajkovics* Mirkó ügyvéd, aki előtt a halálraitélt állandóan ártatlanságát hangoztatta.

— Higyje el ügyvéd ur — mondta védőjének Brankov — csakis amiatt a Cigics-Parcsetics miatt kell meghalnom. Nem is voltam Szomborban, amikor a gyilkosság *történt.*

A halálraitélt ezután valóságos védőbeszédet tartott az ügyvéd előtt.

— Ügyvéd ur, kijelentem, hogy utolsó percemben is csak azt fogom mondani, hogy könnyen és nyugodtan halok meg, mert ártatlan vagyok és inkább halok meg ártatlanul, mintsem egész életemben börtönben üljek.

Pár perccel később Brankov bort töltött és igy szólt:

— *Igyon velem egy pohár bort doktor ur. Vagy nem akar velem koccintani?*

— *Dehogynem* — válaszolta Vlajkovics dr. — mire Brankov meglehetősen ingerült hangon rászólt a fogházőrre, hogy hozzanak még bort.

A megyeháza előtt eközben nagy tömeg gyült össze. Brankov édesanyja, két nővére és azoknak kisleányai nagynehezen áttörtek *a sürü* embersokaságon és bejutottak a fogházudvarra, ahol a fogházfelügyelőnél jelentkeztek és engedélyt kértek arra, hogy a halálraitéltet meglátogathassák. A fogházfelügyelő tolmácsolta a kérést az ügyésznek, aki pillanatnyi késedelem nélkül megadta a látogatási engedélyt.

A halálraitéltet idegesiti a sirás

Közben Brankov ezt a kivánságát fejezte ki, hogy szeretne elvált feleségével, Pechlov Máriával és ötéves leánykájával is találkozni. A halálraitélt meglehetősen bőbeszédü volt és váltig hangoztatta az ártatlanságát.

— Mindent el tudnék követni — jelentette ki egyszer, de rabolni és gyilkolni sohasem volnék képes. Sok nőt csaltam meg életemben, de más bünöm nincs. Most is és az akasztófa *alatt* is kimondom, hogy ártatlan vagyok. Vesse ki a föld a testem, ha nem szólok igazat.

Vlajkovics dr. feleletképen azt ajánlotta Brankovnak, hogy szálljon magába, gondolkozzék és a pap előtt gyónjon meg mindent.

— Tudom, hogy van időm gondolkozásra — felelte Brankov — de *nincs szükségem rá.* Akár *most* is felakaszthatnak, most sem, a pap előtt sem mondhatok mást.

A beszélgetés közben hangos sirás közepette lépett be a halálraitélt édesanyja. Az asszony mögött jött Brankov két nővére és azok gyerekei. A rablógyilkos nyugodtan kelt fel. Amikor meglátta édesanyját, odalépett a zokogó asszonyhoz, megölelte, megcsókolta, majd igy szólt:

— Ne sirjatok, mert a sirás idegesit. Ha fel nem hagytok a sirással, mingyárt kizavarlak benneteket.

A kegyelmet kérő távirat

Ezalatt dr. Vlajkovics védő megfogalmazta a kegyelmet kérő táviratot. Brankov kérte, hogy a sürgönyt édesanyja adja fel.

A távirat a következőképen hangzik:

Őfelsége kabinetirodájának, Beograd. Az utolsó percben a halálbüntetés végrehajtása előtt legalázatosabban fordulok Felségedhez, hogy a halálbüntetés alól adjon kegyelmet.

Brankov nyugodt kézzel irta alá a sürgönyt, amellyel azután édesanyja futva a postára ment és sürgős táviratként adta fel.

E közben a fogházudvaron Brankov tiz barátja gyült össze, akik szintén megkapták a látogatási engedélyt. A halálraitélt barátságosan elbeszélgetett barátaival, majd ujabb és ujabb látogatók jelentkeztek. Brankov azonban arra kérte a fogházfelügyelőt, hogy *minden jelentkezőt előbb vezessen az ajtó elé és majd* ott ő fogja megmondani, hogy akar-e az illetővel beszélni vagy sem.

Brankovnak egy pincér elpanaszolja, hogy nem kapott jegyet a kivégzésre

Egyszerre egy a szomszédos Kraljica Maria parki kioszkban alkalmazott pincér jelent meg a cellában. A pincér édesatyjánál tanulta ki Brankov a cipészmesterséget. A látogató egy doboz vardar cigarettát hozott Brankovnak és elpanaszolta neki, hogy a kivégzésre nem tudott jegyet kapni. Brankov mosolyogva fordult oda védőjéhez:

— Ugyan, ügyvéd ur, intézkedjék, hogy megkapja a jegyet a Matyi.

A következő pillanatban egyik barátjához is odaszólt:

— Emlékszel-e, Péró, amikor katonáéknál a szakaszvezetőm voltál? Akkor mint katonai detektiv egyszer parancsot kaptam, hogy Cigics Parcsetics Sztipánt élve vagy halva fogjam el. Ha akkor [illegible] ezt az embert, most semmi bajom sincs.

Egy másik barátjának kedveskedve fogta meg az állát:

— No nézd csak, Lázó, te reszketsz. Te félsz? Nem látod, milyen nyugodt vagyok?

Ezután ennivalót kért a halálraitélt. Sonkát és szalámit, majd később ebédre levest, borjusültet, rántottcsirkét és tésztát hoztak be neki. Brankov az ételek nagy részét jóizüen elfogyasztotta. Ebéd után azt kérte a halálraitélt, hogy még tiz üveg sört hozzanak be neki, hogy látogatóit megkinálhassa.

Zsárkó lelkem...

A halálraitélt ezután igy szólt védőjéhez:

— Olvastam Dosztojevszkitől egy könyvet. Idiota a cime. Ebben leirja, hogy ő maga is volt siralomházban. Remélem, hogy én is ugy fogok járni, mint ő, hogy

az utolsó percben kegyelmet kapok.

Ez a legutolsó reménységem.

— Csak azon csodálkozom — folytatta tovább a halálraitélt gyilkos — hogy Slukics életfogytiglani *fegyházat kapott,* pedig ő is ép ugy tagadott, mint én.

A halálraitélt anyja szólt most közbe:

— Zsárkó lelkem, látod, az ügyvéd ur is mondta, hogy ismerd be, hogy bünös vagy, akkor ugy itéltek volna el, mint Cigicset.

— Én nem tudom és nem is fogom beismerni, hogy bünös vagyok.

Az ügyvédje *megkérdezte* tőle, *hogy nem* akar-e bort inni.

— Nem akarok — hangzott a válasz — ne mondják, hogy én részeges vagyok, vagy félek. *Egy ur sohasem szokott részegeskedni.*

A halálraitélt gyüjteni akar az öröknek

Ekkor jelentették, hogy Brankovnak több rokona és mások akarnak bejönni, megnézni a siralomházban levő gyilkost. Brankovot egyáltalán nem feszélyezték az érdeklődők és igy szólt:

— Hivják ide egész Szombort, szedjenek mindenkitől száz dinárt az öröknek, ugyis kevés a fizetésük.

A régi szép idők

Néhány rokonát bocsátották be először. Brankov azonnal hozzájuk fordult és igy szólt:

— Látjátok, ártatlan ember voltam és most az utolsó óráimat számolom. Vigyázzatok ti is magatokra.

Ezután a régi időkről beszélt:

— Milyen szép idők voltak, amikor orjunista voltam és Dalmáciában dr. Orbicsnak korteskedtem.

Most hirtelen az anyjához fordult az elitélt és megkérte, hogy menjen a postára,

hátha megérkezett a kegyelem.

Közben megérkezett *Pavlovics* Márk lelkész, aki már ismételten bent volt a siralomházban.

Készül az akasztófa

A fogház hátsó udvarán ezalatt Hart hóhér felügyelete alatt

hozzáláttak az akasztófa felállitásához.

Két méter magas faragatlan fát ásták a földbe, amelyre egy keresztléc van erősitve. A hóhér, miközben a munkát figyelte a *Bácsmegyei Napló* munkatársának kérdéseire elmondta, hogy most lesz a harmincötödik akasztása és ezek közül négyet önállóan végzett. Reméli, hogy könnyü munkája lesz, az elitélt nem fog ellenállást tanusitani. Eddig csak Mariborban volt nehéz dolga, amikor az elitélt a földre vetette magát és csak akkor tudták az akasztófához cipelni, amikor a karja is eltörött a dulakodásban.

Hart hóhér ezután elpanaszolta, hogy a zagrebi lapok, amikor Prpicséket kivégezte, azt irták róla, hogy nem volt szabad a városba mennie.

— Ebből semmi sem igaz — mondotta a hóhér — hanem jóizlésem tiltotta, hogy a városba menjek. Ma is, amikor a vármegyeháza előtti parkban sétáltam, ujjal mutogattak rám az emberek.

Az ujságirók az elitéltnél

Közben az ujságirók akarták felkeresni a siralomházban a halálraitélt gyilkost. Brankov kijelentette, hogy *csak a Bácsmegyei Napló*, a *Politika* és a *Pravda* munkatársát fogadja. Amikor az ujságirók beléptek a siralomházba, az elitélt barátságosan köszöntötte őket, kezet fogott velük és felszólitotta őket, hogy kérdezzenek. A Bácsmegyei Napló munkatársát megismerte:

— Ismerem magát — mondta. — Mindig ott volt a tárgyaláson.

A vádlott ezután az ujságirók előtt is ártatlanságát hangsulyozta és elmondta, hogy ő a háboru alatt katonai detektiv volt és elfogta Cigics Parcseticséket, akik katonaszökevények voltak és ezért vallottak ellene. Szimics Anka beogradi asszony pedig azért jelentette fel, mert a szeretője volt, de elhagyta. Végül még hivatkozott arra is, hogy utlevele is volt, tehát ha bünös lett volna, könnyen elszökhetett volna az országból.

— A lelkem tiszta, ártatlan — mondta, — itt egy szál gyufa, annyit sem loptam el, csak a katonaságnál Boszniában egy pár cipőt.

Az utolsó kegyelmi kérvény

Ekkor dr. *Kreesárevics* ügyvéd, aki szintén védője volt Brankovnak, tett látogatást az elitéltnél és

közölte vele, hogy még egy sürgős táviratot adott fel, amelyben kegyelmet kért és reméli, hogy éjjelre megjön a válasz. Az elitélt azt válaszolta, hogy tisztán adja át lelkét az Urnak és csak azért kér kegyelmet, hogy édesanyjának ne mondhassa senki, hogy fiát felakasztották. A háboruban volt, a haláltól nem fél és azt sem bánná, ha agyonlőnék.

Közben beesteledett és Pavlovics Márk lelkész ismét megjelent a siralomházban, ahonnan ezután már el sem távozott. Az itélet végrehajtását hajnali négy órára tüzte ki a törvényszék.

Szomborban legutóbb 1876. szeptemberében volt akasztás. A véletlen különös játéka, hogy az akkor kivégzett rablógyilkost Jelasicsnak hivták. (Most az egyik áldozat neve Jelasics). Ötvenhárom évvel ezelőtt egy Jelasics Sztánkó nevü monostori halászlegényt akasztottak fel, aki szeretőjét borzalmas kegyetlenséggel megölte.

TŐZSDE

Zürich, május 22. *(Zárlat.)* **Beograd 9.1275,** Páris 20.29, London 25.19375, Newyork 519.50, Brüsszel **72.10,** Milánó 27.18, **Madrid 73.85,** Amszterdam 208.85, Berlin 123.75, Bécs 72.95, Szófia 3.75, Prága 15,37, Varsó 58.27, Budapest 90.5750, Bukarest 3.08.

Zagreb, május 22. *(Zárlat.)* Páris 221.33—223.33, London 275.60—276.40, Newyork 56.70—56,90, Zürich 10.9440—10.9740, Milánó 296.80—298.80, Berlin 13,54—13.57, Bécs 797.95—800.95, Prága 167.98—168.78, Budapest 990.55—993.55.

Szombori terménytőzsde, május 22. Buza bácskai vasut 220—225, rozs bácskai vasut 220—225, zab bácskai vasut 210—215, árpa takarmányi 64—65 kg. 225—230, tavaszi 67—68 kg. 240—245, Baranya 69—70 kg. 255—260, tengeri morzsolt 235—240, bab orig. 1000—1020, lisztek: 0gg 325—335, 0g 325—335, kettes 305—315, ötös 290—300, hatos 270—280, hetes 260—270, nyolcas 200—210, korpa finom 160—165. Irányzat: csendes.

Noviszadi terménytőzsde, május 22. Buza bácskai 79—80 kg. 227.50—230, bácskai tiszavidék 79—80 kg. 230—232.50, bácskai paritás Vrsac 79—80 kg. 227.50—230, felsőbánáti 79—80 kg. 222.50—250, szerémi 79—80 kg. 230—232.50. Árpa bácskai 65—66 kg. 240—245. Zab bácskai 225—230. Tengeri bácskai 235—240, bácskai VI. 242.50—245, bánáti 230—232.50, szerémi 235—240, szerémi VI. 242.50—245. Liszt: 0gg és 0g bácskai 330—340, kettes 310—320, ötös 290—300, hatos 285—295, hetes 275—285, nyolcas 200—210, korpa bácskai jutazsákokban 170—175, szerémi jutazsákokban 170—175, bánáti jutazsákokban 165—170. Forgalom: 23 vagon buza, 3 vagon korpa, 22 vagon tengeri, 6 és fél vagon liszt. Összesen: 54 és fél vagon. Irányzat: lanyha.

Budapesti gabonatőzsde, május 22. Határidőüzlet: Buza októberre 23.93—24.15, zárlat 23.96—23.97, márciusra 25.68—26, zárlat 25.76—25.77, májusra 22.50—22.60, zárlat 22.45—22.50. Rozs októberre 20.44—20.65, zárlat 20.51—20.52, márciusra 21.80—22.02, zárlat 21.90—21.92. Tengeri májusra 25.10—25.35, zárlat 25.15—25.25, juliusra 25.60—25.98, zárlat 25.60—25.62. Készárupiac: buza 22,70—24,60, takarmányárpa 24,50—25.25, tengeri 26.20—28.50, korpa 16.50—16.75, rozs 19.50—19.70, sörárpa 26—27.25, zab 22.50—23.60.

Bécsi sertésvásár, május 22. (Josef Saborsky & Söhne, Wien, St. Marx jelentése.) Felhajtás: zsirsertés 2775, hussertés 12389, ebből jugoszláviai eredetü 2205. Árak: prima urasági fajsertés S. 2,40—2,45, kivételesen 2,50, szedett sertés 2,30—2,50, kivételesen 2.55, öreg sertés 2.20—2.30, hussertés 2.15—2.65. Irányzat: lanyha.

Chicagoi terménytőzsde, május 22. Középárfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza május (102 és fél) 101 egynyolcad, julius (105 és fél) 104 egynegyed, szeptember (109 egynegyed) 108 egynyolcad, december 113. Tengeri május (85 ötnyolcad), julius (87 háromnyolcad) 85, szeptember (88 ötnyolcad) 87 egynegyed. Zab május (46) 45 ötnyolcad, julius (44 háromnyolcad), szeptember (42 háromnegyed).

Winnipegi terménytőzsde, május 22. Középárfolyamok: Buza május (112 háromnyolcad) 112, julius (113 hétnyolcad) 113 háromnegyed, október (112 háromnegyed) 112 egynegyed.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: *Duna:* Bezdán 396 (+28), **Apatin 471 (+21),** Aljmas 422 (+10), Bogojevó 441 (+12), Vukovár 360 (+14), Palánka 349 (+), Noviszad 368 (+8), Zemun 470 (+4), Pancsevó 458 (+6), Szmederevó 532 (+4), Orsova 434 (+10). *Dráva:* Maribor 110 (—15), Oszijek 238 (—10). *Száva:* **Zagreb —56** (+18), Sziszak 280 (+70), **Jasenovac** 490 (—40), Brod 531 (—37), Samac 480 (—5), **Beograd 422 (+9).** *Tisza:* **Szenta 353 (+3).** Titel 430 (+5).

Hogy szeretnek a vajdasági nők?

Lédics Ferenc noviszadi rendező bünügye

Noviszadról jelentik: Mult évi junius 26-ikán nagy feltünést keltett Noviszadon az a hir, hogy a »Jadran« filmstudió tulajdonosát, *Lédics* Ferenc harminchatéves állitólagos filmrendezőt letartóztatták. A letartóztatás *Trtano* Nándor zagrebi kereskedő feljelentésére történt, aki csalással és sikkasztással vádolta a filmstudió tulajdonosát, aki »Hogyan szeretnek a vajdasági nők« cimü film előkészitésén dolgozott. A rendező letartóztatása mélyen lesujtotta a studió noviszadi áldozatait, egy sereg ábrándos leányt, asszonyt és fiatalembert, akiket Lédics kisebb-nagyobb honorárium ellenében leszerződtetett készülő nagy filmjéhez.

Lédics karrierje ott kezdődött, hogy Trtano Nándor zagrebi kereskedőtől egy filmfelvevő gépet kért azzal, hogy kipróbálja és ha jó, megveszi. Ezzel a géppel nyilott meg a filmstudió, amelynek egész berendezése, a gépen kivül, egy iróasztalból és a kirakatban levő rengeteg sok sztárképből állott. Ezek között a képek között elvétve egy-egy noviszadi »csillag« is szerepelt, továbbá egy hirdetmény, amelyben Lédics Ferenc filmrendező közli az érdeklődőkkel, hogy Noviszadon filmet fog késziteni, amelynek az lesz a cime: *»Hogyan szeretnek a vajdasági nők?«*

Az ötlet bevált, a filmrajongók elözönlötték a filmirodát és valóságos áradat indult meg a studió felé. Ahány ábrándos ifju, ahány fitos orru és zergelábu kislány szaladgált Noviszadon, az mind sietett jelentkezni filmmüvésznek. Lédics azonban nem mindenkit vett fel, csak azokat, akikről tudta, hogy jobbmóduak. Ezeknek viszont nem kellett játszani tudni és a szépség hiánya sem volt épen baj. Egypár ezer dinárral minden szépséghibát le lehetett ragasztani, mert a jelentkező és felvett szereplőknek hozzá kellett járulniok a készülő film költségeihez. Igy több jómódu szülő gyermekét sikerült becsapnia és lépre csalnia. Wágner Gusztávtól 10.000, Csintov Sztefániától 5000, Kohn Károlytól 4000, Tandler Tibortól 3000 dinárt vett fel. Lédics Ferenc letartóztatása után még nagyobb számban jelentkeztek a károsultak, de nagy azoknak a száma, akik nem tettek feljelentést.

A noviszadi törvényszék szerdára tüzte ki az ügy tárgyalását. Lédics Ferenc azonban a tárgyaláson nem jelent meg és a biróság elrendelte országos körözését és letartóztatása esetén vizsgálati fogságba helyezését.

HIREK

— **Mazsuranics Zselimir kereskedelemügyi miniszter résztvesz a jugoszláv kereskedelmi kamarák noviszadi kongresszusán.** Noviszadról jelentik: Mazsuranics Zselimir dr. kereskedelemügyi miniszter értesitette a noviszadi kereskedelmi kamarát, hogy vasárnap Novszadra érkezik és résztvesz a jugoszláv kereskedelmi és iparkamarák noviszadi kongresszusán. A kereskedelmi miniszterrel Noviszadra érkeznek Dosztanics kabinetirodai főnök, dr. Steinec a minisztérium külügyi kereskedelmi osztályának vezetője, Boics osztályfőnök, dr. Lazarevics inspektor, Nikolics Gavró a folyamhajózási igazgatóság vzetője, azonkivül a közlekedés és földmivelésügyi minisztérium kiküldöttjei.

— **Kinevezés.** Őfelsége Alekszandar király legutóbbi ukázával vezérkari ezredessé nevezte ki Borovica Pantelije vezérkari alezredest, aki a szuboticai hadosztályparancsnokságnál teljesit szolgálatot.

— **Ciril és Metod napján Noviszadon általános munkaszünet lesz.** Noviszadról jelentik: Pénteken Ciril és Metod ünepén Noviszadon a főkapitány rendelete szerint vasárnapi munkaszünet lesz. Délelőtt az összes felekezetek templomában ünnepi istentisztelet lesz.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: A felhőzet csökkenése várható, a csapadékok szünésével és felmelegedéssel. Itt-ott helyi zivatarok lehetségesek.

— **Ezer halottja van a Tigris és Eufrates áradásának.** Londonból jelentik: A Tigris és Eufrates folyók kiléptek medrükből. Az árvizkatasztrófa óráról órára nagyobb arányokat ölt és igen sok emberéletet követel áldozatul. Ellenőrizhetetlen hirek szerint eddig már több mint ezer ember vesztette életét az árvizben. Az árvizsujtotta területtel minden összeköttetés megszakadt.

— **A vajdasági nyugdijasszövetség közgyülése.** A vajdasági nyugdijas szövetség e hó 12-ikén tartotta meg évi közgyülését, amelyen elnökké Balogh Sándor nyugalmazott fővizsgáló kalauzt választották meg.

— **Gyermeknap lesz vasárnap Szuboticán.** A szuboticai bunyevác jótékony nőegylet vasárnap gyermeknapot rendez Szuboticán. Vasárnap délután három órakor a Bácska sportpályán különböző gyermekelőadásokat fognak rendezni mérsékelt belépődij mellett és a tiszta jövedelmet szegény gyermekek felruházására forditják.

— **Egy kilakoltatás epilógusa.** Széles körben ismeretesek a veprováci kántorkédés bonyodalmai. Már évekkel ezelőtt történt, hogy Kremer Flórián veprováci igazgató-tanitót a közoktatásügyi miniszter Veprovácról más községbe helyezte át és helyébe igazgató-tanitónak Schmidt Józsefet nevezte ki. Kremer Flórián inkább lemondott tanitói állásáról, semhogy régi müködési körét elhagyja. Minthogy Kremer egyuttal a lit. községi kántor is volt, bentmaradt a régi lakásában. A vármegyei iskolaszék azonban olyan határozatot hozott, hogy Kremer tartozik a lakását kiüriteni és miután ezt nem akarta megtenni, a kulai szolgabiróság Veprovác községét utasitotta, hogy a volt igazgatót végrehajtás utján tegye ki a lakásából, amit Weiszbart Antal községi biró meg is cselekedett. Először csak Kremer butorait rakta ki az uccára, ezután pedig a volt igazgató hónapokon keresztül vonakodott a lakásában visszamaradt ingóságokat elvitetni, a községi iskolaszék azokat nyilvános árverésen eladatta. Erre Kremer Flórián kártéritési pert inditott Weiszbart Antal községi biró ellen és harmincezer dinárt követelt elveszett és elromlott ingóságainak értéke fejében. Weiszbart a perben azzal védekezett, hogy ő csak felsőbb meghagyásra cselekedett és igy saját személyében nem vonható felelősségre. A szombori törvényszék, mint felebbezési biróság elfogadta Weiszbart Antal védekezését és Kremer Flóriánt keresetével elutasitotta, kimondván, hogy kártéritési perével az állam ellen tartozott volna fellépni, mert a tisztviselők jogellenes cselekményeiből származó károkért az állam felelős.

Dr. HECHT SZANATÓRIUMOK
SEMM RING Palace-Sanatorium Dr. Hecht 1000 m. Semmering-Sanatorium Dr. Hecht (ez előtt Vécsey) 800 m. Pension Dr. Hecht 1000 m.

Lepedat és Jovanovics szuboticai főelárusitóknál vásárolt sorsjegyek közül a május 21-iki huzáson a következő számok nyertek:

4000 dinárt 39594, 76659, 123244 sz.

2000 dinárt 4836, 32397, 46589, 47452, 57706, 40365, 71906, 78488, 83110, 122948 sz.

500 dinárt 7729, 31, 800, 8064, 94, 11906, 22, 13040, 15210, 24456, 83, 24736, 28344, 61, 81, 87, 32710, 33758, 35027, 54, 70, 90, 35155, 37409, 34, 91, 38538, 60, 91, 40392, 40433, 58, 67, 45529, 600, 46516, 41, 46925, 48826, 62, 64, 49229, 54948, 58818, 57, 72, 6007, 28, 17, 64743, 55, 97, 67924, 41, 87, 68149, 82, 85, 69500, 71201, 93, 73337, 83, 78430, 47, 70, 87, 78921, 67, 91, 80714, 28, 63, 69, 81008, 50, 81, 83171, 83547, 81, 84827, 33, 55, 86156, 59, 86837, 62, 73, 98, 87231, 48, 75, 99, 91866, 96308, 36, 67, 69, 88, 98, 98174, 98712, 22, 83, 87, 99119, 58, 105306, 36, 75, 108002, 65, 108602, 21, 98, 110168, 97, 110324, 43, 58, 92, 111041, 97, 113178, 115003, 58, 68, 69, 116917, 117115, 61, 118756, 65, 120864, 85, 122005, 122907, 74, 123204, 39, 98, 124320, 35, 74, 92, 95, 124614, 39, 64, 71 számok.

— **Elveszett Szuboticán a Szentai-uton egy marhavágó kés.** A becsületes megtaláló sziveskedjék elvinni a kést Faragó Béla mészároshoz, ahol illő jutalomban részesül.

Orvosi hir. Dr. *Annau* Dezső idegorvos rendelését ismét megkezdte Noviszad, Kralj Aleksandra 16.

PENSION „SEEGRETL"
Maria-Wörth, a wörthi tó partján
Gyönyörü fekvés. — Szép szobák. — Elismerten jó konyha. — Olcsó árak

— **Nyolcvan halottja van az előázsiai földrengésnek.** Angorából jelentik: A Sivac közelében levő Sunsekriben vasárnap este 8 óra 40 perckor földrengés pusztitott, amelynek következtében 950 ház összeomlott. A legtöbb hirforrás szerint a katasztrófa halálos áldozatainak a száma 53, egyes hirek azonban már 80 halottról és több mint 100 sebesültről számolnak be. A katasztrófáról pontos részletek még hiányoznak, mert a földrengés sujtotta területtel minden összeköttetés megszakadt. A földrengést felhőszakadás követte, amely az utakat több kilométeres szakaszon teljesen járhatatlanná tette.

Kitünő konyha, elsőrendü italok az Obilić-étterem terraszán, Szuboticán, a vasuttal szemben.

— **Munkaerőket keres a népszámláláshoz a noviszadi városi tanács.** Noviszadról jelentik: A junius 8-ikán Noviszadon megtartandó népszámláláshoz a városi tanács irástudó munkaerőket keres. Jelentkezni lehet a város jegyzői hivatalában, városháza első emelet 25.

— **Kik épitenek Szuboticán?** A szuboticai városi tanács legutóbbi ülésén a következő szuboticai lakosoknak adott házépitésre engedélyt: Schwartz János Bogovicseva ucca 8., özvegy Bachinger Viktória Manasztirszka ucca 2., Krausz Sándorné Zrinjszki tér 28, Veres András IX. 9703/7, Tomics Tijana, X. kör Pavlovacska ucca 7883/5., Zurkovics Sime és Péter X. kör Körösi ut 7883/8., Bobrik Györgyné X. kör Markovicseva ucca 7531/24—25. és 7528/12., Seres Lajos XI. kör 7627/3., Vulics Sztipán Alekszandrovo 4E.829 parcella, Kopilovics Nikola Kisbajmok 27097. parcella, Indori Ferenc Keleti-szőlők, Timocska ucca 9956/10.

— **Mit tárgyal Noviszad város közgyülése?** Noviszadról jelentik: Noviszad város képviselőtestülete hétfőn vagy kedden tartja május havi rendes közgyülését, amelynek napirendjén a kövezetvám megszüntetése következtében előálló helyzet megvitatása, a Hofherr és Schrantz cég telekátengedés iránti kérelme, a Venaci üdülőtelepnek segély iránti kérelme, a Kulpin d. d. konzervgyár, az Astra d. d. bukaresti petroleumfinomító cég és a noviszadi csavargyárnak ingatlan vétel iránti kérelme, továbbá a kiküldött ankétbizottságnak jelentése az uccatisztitás ügyében szerepelnek mint fontosabb tárgyak a napirenden. A városi gazdasági és pénzügyi bizottságok szerdán délután hat órakor tárgyalták meg a közgyülésen napirendre kerülő tárgyakat.

— **Kifizetik a szuboticai állami tisztviselők fizetéskülönbözetét.** Az állami főszámvevőszék utasitotta a szuboticai állami adóhivatalt, hogy fizesse ki az állami tisztviselőknek az 1924. évből származó fizetéskülönbözet második részét. A fizetéskülönbözetet azoknak fogják kifizetni, akiknek nyugtáit már jóváhagyta a miniszterium.

TAN- és NEVELŐINTÉZET
(zárda)
WIEN, XXI., Stadlau Hardeggasse 65.
Gyönyörü és egészséges helyés, hatalmas park, modern berendezés. Összes iskolák, háztartás, nyelvek, zene. Teljes penzió az összes mellékköltségekkel havi 250 shilling, 2000 dinár. Prospektus a kiadóhivatal utján 307

— **Csak legsürgősebb esetekben szabad elintézetlen ügydarabokat a feleknek kiadni.** Noviszadról jelentik: Matkovics Dobrica bácskai tartományi főispán rendeletet küldött Noviszad város tanácsához, amelyben elrendeli, hogy folyamatban levő és elintézetlen ügydarabokat csak hivatalos uton szabad az elintézésre jogosult hatóságokhoz továbbitani és nem szabad azokat a felettes hatóságokhoz való kézbesités végett közvetlenül a feleknek átadni. Ez alól csak a legsürgősebb esetekben szabad kivételt tenni, ha a félnek a hivatalos uton való továbbitás következtében kára származna.

— **Zagreb város hatalmas gyermekotthont épittet a tengerparton.** Zagrebből jelentik: Dr. Skrulj Sztepan zagrebi polgármester kedden tért vissza dalmáciai utjáról és visszaérkezése után nyomban nyilatkozatot adott a sajtó számára. A polgármester nyilatkozatában elmondotta, hogy dalmáciai utjának főcélja egy nagy gyermekotthon céljaira alkalmas tengermelléki helység kiválasztása volt. Zagreb város ugyanis nagyszabásu gyermekotthont akar épittetni a tengerparton. Az otthonban a szegénysorsu zagrebi gyermekeket helyeznék el a nyári hónapokra kedvezményes áron vagy pedig teljesen ingyen. A nagyjelentőségü humánus intézmény előkészitő munkálatai már nagyban folynak és a tervek szerint még az idei tél folyamán megkezdik az épitkezést is.

Ágnes krémtől gyönyörű lesz

— **Zagreb mellett két embert elgázolt a gyorsvonat.** Zagrebből jelentik: Sulyos kettős szerencsétlenség történt kedden este a Zagreb közelében lévő Lekenik állomáson. A Zagreb felé haladó esti gyorsvonat, amely megállás nélkül robog át a kis állomáson, elgázolta Pernek József és Drobac Bude vasuti munkásokat. A gyorsvonat kerekei ugy Pernek, mint Drobac mindkét lábát tőből lemetszették. A sulyosan sebesült munkásokat autón nyomban beszállitották Zagrebba, Pernek azonban meg utközben meghalt. Drobac Bude állapota a nagy vérveszteség folytán válságos. A vizsgálatot meginditották annak kideritésére, hogy a kettős szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

— **Megindult a hajóforgalom Apatin és Oszijek között.** Oszijekről jelentik: A napokban elkészült Hanzák Ferenc apatini hajótulajdonosnak uj modern személyszállitó hajója, az »Oszijek«, amely Apatin és Oszijek között bonyolit le rendszeres személyforgalmat. A hajó reggel öt órakor indul Apatinból és féltizkor érkezik meg Oszijekre. Vissza délután két órakor indul és hat órakor érkezik Apatinba. Az uj hajót Apatinban épitették.

HOTEL F. RADETZKY
HINTERBRÜHL. Wientől 25 percnyire.
Elsőrangu ház. Renoválva, — kitünő konyha. 100 gyönyörüen berendezett szoba, lakosztályok, hideg, meleg viz. Központi fütés. Jazz-band. Bar. Tánc. Kert-étterem. Saját autójárat. Garage a strandfürdőtől pár percnyire. Tulajdonos: M. ULBING

Gerber-féle Góliát barna sör zamatos, tápláló, izletes és pótolhatatlan.

— **Elbocsájtott szuboticai tanitó.** A közoktatásügyi miniszterium felmentette állásától Hirman Károly szuboticai elemi iskolai tanitót, mert engedély nélkül eltávozott szolgálati helyéről.

Szivbetegeknek és érelmeszesedésben szenvedőknek a természetes »Ferenc József« keserüviz használata könnyü és pontos bélmüködést biztosit. Klinikai vizsgálatok igazolják, hogy a **Ferenc József** viz különösen agyvérzésre és gutaütésre hajlamos idősebb embereknek kitünő szolgálatot tesz. Kapható **gyógyszertárakban**, drogériákban és **füszerüzletekben.** 15

Pöstyén
1700 m mélységből fakadó 67° C vulk. kénes iszapforrások csúzkösvény ellen. — Lakások minden igénynek. — 3000 szoba. — 3 km strand, tenisz, golf, szinház, galamblövészet. — Bécstől 3 és fél órányira.
Prospektus: Mr. A. Blum gyógyszertár, Subotica, Strossmajerova 11
4426

SZINHÁZ

A kis Biragi

Arnoldo Fracaroli vigjátéka a Városi Szinházban

Kedves, könnyed vacsorautáni vigjáték, amely nem árt az emésztésnek és nem rontja el az álmot. *Fracaroli* a szerző olasz, de ennyi charme-al és csiklandozó pikantériával bizvást lehetne francia is. A vigjáték Sorbonnejának, a párisi darabfőiskolának a tanrendje minden helyzetből és minden jelenetből kiérzik, kár, hogy a fordulatok szöge nem olyan éles és a helyzetek kevesebb rutinnal bukfenceznek, mint az emlitett iskola bennszülött tanitványainál. A mese, mintha a vigjátéktémák hét sovány esztendejéből származna. Mert az, hogy a ballerina, aki váltig hangoztatja, hogy nincs szive és a végén mégis a muzsikáló szavu, fiatal iró karjaiba omlik, nem igen számit a vadonatuj szüzsék közé. Azután meg Fracaroli nem is tudja véka alá rejteni ezt az omló poént, az első felvonás végén már mindenki tudja, hogy a kis ballerinának, hiába hangoztatja az ellenkezőjét, meleg, érző sziv ketyeg a bordái között és a darab végén olyan szerelmes lesz, mint egy holdvilággal táplálkozó süldőlány.

A közönség hálásan fogadta a darabot és sokat tapsolt a szereplőknek, akik fokozott ambicióval pótolták a szerepkönyv hiányait. A siker majoritását a cimszerepet játszó *Tenhofer-Brankovics* Ivica mondhatja a magáénak, aki sok kedvvel, robbanó temperamentummal adoptálta a kis ballerina elgondolását. *Martincsevics* Józsó az iró szerepéből csiholt tüzet és a többiek is: *Lukatela* Jelena, *Vujics* Jelka, *Hladics* Vatroszláv, *Rakarics* Margita, *Sztojkovics* Tósó, *Atyimovics* Milorad, *Veszelinovics* Vásza és *Kokotovics* Péró sok tehetséggel álltak a szerző szolgálatába. A rendezésért és a hatásosan beállitott szinpadért Gavrilovics Ácát és Uljaniscsevet illeti meg az elismerés.

(d. j.)

A kék róka

A noviszádi szerb szintársulat becskereki vendégjátéka

Becskerekről jelentik: A noviszadi szerb nemzeti szinháztársaság Becskereken vendégszereplő szintársulata, amely eddig a publikum közönyével küzdött, kezdi meghóditani a becskereki közönséget. A nagyszerü müsor és a szinészek kitünő játéka lassan-lassan felolvasztja a közönség nemtörődömségének jégburkolatát és a nézőtér estéről-estére mindjobban megtelik.

Herceg Ferenc *»Kék róka«* cimü szinművét már majdnem telt ház előtt játszotta el a kitünő vendégtársulat. A finom, szellemes és előkelő miliőben játszó darab technikailag is nehéz feladat elé állitotta a társulatot, mert elegáns toalettekre és fényes diszletekre volt szükség, de ezeket a nehézségeket is leküzdötték. De ezeken a külsőségeken messze felülemelkedett a szinjátszás belső müvészi eleganciája. A darabban négy nagy szerep van, amelyeket pompásan játszott el a társulat négy legtehetségesebb tagja. A női főszerepben *Haritonovicsné* csillogtatta meglepő szinjátszó tehetségét. Előkelő volt, elegáns, finom, diszkrét, megkapóan játszotta meg a tisztalelkü szerelmes asszony lefojtott, eltitkolt nagy szenvedését. A másik női szerepben ismét *Dragicsné*, ez a sokoldalu, nagytehetségü drámai szinésznő remekelt. A jólelkü, nemesen érző, bizakodó, megcsalt férj szerepét *Raskovics* játszotta minden eddigi alakitását felülmuló precizitással, mélyen átgondolt müvészi felfogással, elegáns, közvetlen, meleg tónushan, biztos és legkisebb részleteiben is gondosan kidolgozott megjátszással. *Jovanovics* a házibarát szerepébe nagy drámai erőt és lendületet vitt, sok érzéssel és őszinte szenvedéllyel játszotta meg a nehéz szerepet. Talán egy kicsit túlságosan is tragikusan fogta fel a szerepet, kicsit kevés volt benne a könnyedség, a kedély, ami által az alakitás igazabb lett volna, igy azonban hatásosabb volt. Az aviatikus kis szerepét *Markovics* játszotta meg kifogástalanul, fölényesen és elegánsan.

A sikerhez nagymértékben hozzájárult *Vaszilljevics* Zsárkó ragyogó forditása, amely Herceg Ferenc darabjának minden hangulatát, espritjét, finomságát hüen és pontosan adta vissza. A közönség nagy elismeréssel fogadta a kitünő együttes harmonikus szép játékát és sok tapssal honorálta a szereplőket.

Avercsenko »Haláltánc« cimü darabja is szerepelt a müsoron, amelyben *Dinics*, a szinház igazgatója aratott nagy sikert. Ebben a szerepben Dinics megmutatta, hogy elsőrangu jellemkomikus és nagy szerepét pompás humorral és biztos fölénnyel játszotta végig. A többi szereplők is kifogástalanul oldották meg feladataikat.

Szerb mükedvelő előadás Kelebián. A kelebiai »Narodna Citaonica«, amelynek elnöke Lungulov Radivoj tanitó, vasárnap este jólsikerült szerbnyelvü mükedvelőelőadást rendezett. Az előadást az érdeklődők nagy számára való tekintettel megismételték. Az előadásra Szuboticáról is igen sokan mentek el.

Balettelőadás Kikindán. Kikindáról jelentik: A Humanitas jótékony nőegylet pünkösd vasárnapján és hétfőjén szinrehozta Csajkovszky nagy balletjét, a »Diótörő«-t. Mindkét este táblás ház nézte végig az előadást. A háromfelvonásos balett gyönyörü diszlete és a drága kosztümökben pompázó százhusz szereplő játéka és tánca pazar látványt nyujtott. A balett harmadik felvonása, amely a különböző nemzetek táncait mutatja be, pazarabb volt a legszebb divatrevünél és ugy a kiállitás, mint a rendezés és a táncok elsőranguak voltak. Igen nehéz munkát végzett Landau Géza szombori tánctanár, aki nagy kitartással és buzgalommal tanitotta be az öt-tizéves gyermekeket a nehéz táncokra. Landau tanár müvészete minden elismerést megérdemel. A hétfői előadás után tánc volt. A balettet a Vajda Jenő karnagy vezetése alatt álló katonazenekar kisérte.

A doni kozákok noviszadi hangversenye. Noviszadról jelentik: A világhirü doni kozák énekkar közkivánatra május 28-ikán megismétli tavalyi nagysikerü hangversenyét Noviszadon. A hangversenyt az Ingyenkenyér egylet rendezi az Ingyenkenyér és a gyermekotthon alapja javára. A gyermekotthon vallás és nemzetiségi különbség nélkül gondoskodik a rászorult gyermekek ellátásáról és a doni kozákok hangversenye ezt a humánus célt szolgálja. A hangverseny iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

A sztaribecseji hadirokkantak mükedvelő előadása. Sztaribecsejről jelentik: A sztaribecseji hadirokkantak egyesülete a pünkösdi ünnepek alatt a Sági-féle vendéglőben jól sikerült mükedvelő előadást rendezett. Szinre került a »Falu rossza« cimü népszinmü. Az előadás sikeréhez kitünő játékukkal hozzájárultak: Gregor István, Illés István, Banyári István, Palásti Ferenc, Bartusz István, Buttás Teruska, Sóti Annuska, Hornyák Imre, Kazinci Piroska, Dózsa Ferenc, Kertész István, Bartusz Juliska, Balázs Károly, Károlyi Ilonka és Kazinci Piroska.

FILM

A Lifka-mozi uj műsora

Buster Keaton vigjátéka és egy cirkuszfilm

Buester Keaton a legegyénibb humoru amerikai filmkómikusok közé tartozik. A moziplublikum nagy tömegei tartoznak hivei sorába és nagy népszerüsége teljesen indokolt, mert ellenállhatatlan nevettető. Szinte mereven komoly arrcal, amelyen soha sem suhan keresztül a mosolynak még csak a legcsekélyebb nyoma sem, csinálja mulatságos mókáit és igy cselekedetei állandóan ellentétben vannak komoly arckifejezésével, ami már maga is nevetésre késztet. Ezenkivül azonban testi ügyessége és csodálatos akrobatikus mutatványai is feérnek akármeyk artista produkciójával, ami csak öregbiti sikerét.

Uj filmje *A kormányos* nagyon mulatságos vigjáték, ameiy elejétől végig a kómikus és kacagtató helyzetek egész során át nagyszerü alkalmat ad a kitünő kómikusnak a mulattatásra. A film rendezése is nagyon ügyes, igy például egy tornádó pusztitásai olyan izgalmas trükkökkel vannak megcsinálva, ami bámulatba ejti a közönséget. A jó mese középpontjában pedig ott áll Buster Keaton, akinek alakitása bravuros és végtelenül mulatságos.

A kormányos csütörtöktől kezdve kerül szinre a Lifka-moziban, amelynek müsorán még egy film szerepel: a *Tigrisnyom*, amely a cirkusz világában játszódó és mindvégig izgalmas kalandorfilm.

SPORT

A maribori Vasutas pénteken Szuboticán a Zsak-al mérkőzik

A meccs bevételét a Szomborban szerencsétlenül járt maribori játékos segélyezésére fordítják

Cirll és Metod ünnepen, pénteken a szuboticai ZsAK a maribori Vasutast látja vendégül. A vendégcsapat játékából alkalma lesz közönségünknek megismerni a szlovén futballnivót, amelynek a maribori vasutas-együttes az első reprezentálója lesz Szuboticán.

A Vasutast szombori mérkőzései alapján nagyon jó hírek előzik meg Szuboticán. Pünkösdi kétnapos játékával meghódította a közönséget, amelynek különösen iskolázott és fair játékmodora tetszett. A jugoszláv vidéki futball, különösen a szlovéniai csapatok értéke még teljesen ismeretlen Szuboticán és ezért érthető, ha a mariboriak vendégjátéka iránt élénk érdeklődés nyilvánul meg a sportkörökben.

A pénteki mérkőzésnek külön jelentőséget ad az a körülmény, hogy a tiszta bevételt a futball egy szerencsétlen áldozatának segélyezésére fordítják. A maribori csapat egyik fiatal játékosa, Paulin jobbszélső — mint jelentettük — a Sport elleni mérkőzésen egy összecsapásnál lábát törte. A szerencsétlenül járt futballistát nyomban orvosi segélyben részesitették, majd hazaszállitották Mariborba, ahol kórházban ápolják. A szuboticai ZsAK a mariboriak vendégjátékának teljes jövedelmét felajánlotta a Vasutasnak, amely a pénzt játékosa gyógykezelési költségeire fogja forditani. Szubotica sportközönsége tehát a saját szórakozásán kivül nemes célt is támogat azzal, ha minél nagyobb számban jelenik meg a maribori Vasutas bemutatkozó mérkőzésén. A mérkőzést a városligeti pályán játszák, birája Kulincsics lesz.

Kisorsolták a Hartmann- és az odzsacii serlegmérkőzéseket

Április 28-ikán megalakult Szuboticán a vajdasági tenniszklubok képviselőiből a vajdasági klubközi versenyrendező bizottság, amely mint a jugoszláv tenniszszövetség szerve működik és hivatalos irányitója lett a tenniszsportnak a Vajdaságban.

A klubközi versenyrendező bizottság most adta ki a Hartmann-serleg és az Odzsaci Tenniszklub serlegének propozicióját, amely szerint mind a két serlegért az első fordulót junius 20, a második fordulót julius 20, a harmadik fordulót augusztus 20 és a döntőt szeptember 15-ikéig kell lejátszani az alábbi sorsolás szerint:

Hartmann-serleg:

Első forduló:

1. Pancsevó—Vrsac
2. Odzsaci erővesztő
3. Szenta—Kikinda
4. Kula—Vrbász
5. Szuboticai kék-fehér—Sztaribecsej
6. Noviszad erővesztő
7. Palics—Szombor
8. Becskerek erővesztő

Második forduló:

I. 1. győztese Odzsacival
II. 3.—4. győztese
III. 5. győztese Noviszaddal
IV. 7. győztese Becskerekkel

Harmadik forduló:

I. győztes—II. győztes
III. győztes—IV. győztes

Döntőben:

a harmadik forduló győztesei

Odzsacii serleg:

Első forduló:

1. Szenta
2. Becskerek
3. Palics
4. Sztaribecsej Kula
5. Kék-fehér—Vrbász
6. Szombor
7. Odzsaci
8. Noviszad

Második forduló:

I. Szenta—Becskerek
II. Palics—4. győztese
III. 5. győztes—Szombor
IV. Odzsaci—Noviszad

Harmadik forduló:

I. győztes—II. győztes
III. győztes—IV. győztes

Döntőben:

a harmadik forduló győztesei.

Nevezési zárlat mindkét mérkőzésre junius 1-ig. A nevezéseket és a játékosok ranglistáját *Bokor* Béla elnök (Szenta) vagy dr. *Löbl* Marcel titkár (Szubotica, Rudicseva ucca 1.) cimre, a nevezési dijat pedig, amely serlegenként 100—100 dinár, *Komlós* Márton pénztárosnak Noviszad, postafiók 2. kell beküldeni.

A versenyeken résztvehetnek a Vajdaságból olyan klubok is, amelyek még nem tagjai a jugoszláv tenniszszövetségnek, ezek azonban csak akkor nyerhetik el a serleget, ha belépnek a szövetségbe.

MOL

Szentai Spárta—Moli Szoko 2:2 (1:0). Biró: Drágin. A Spártából jók voltak Marity és Horváth, a Szokoból Vikor és Schwartz III. Drágin kifogástalanul biráskodott.

ADA

Adai SC—Szentai Radnicski 3:3 (2:3).

BÁCSPETROVAC (vasárnap)

Szlovacski SK—ZsAK 2:2.

Hétfő

Szlovacski SK—TAND 3:3 (0:0).

SZTARIBECSEJ (hétfő)

Szoko—Juda Makkabi (Noviszad) 2:1 (1:0). Barátságos mérkőzés. Biró: Danis. Nagy érdeklődés előzte meg a Juda Makkabi sztaribecseji vendégszereplését. A Makkabi kezd, majd a Szoko veszi át a vezetést és a 3. percben Rankov kapuelőtti kavarodásból gólt lő. A gól után egy időre a noviszadiak jutnak fölénybe, majd szép mezőnyjátékkal ér véget a félidő. A második félidőben a Szoko nagy erővel támad, a 8. percben a Makkabi 11-est vét, amit a Szoko nem tud értékesiteni. Ezután a játék mindinkább elduryul, a Makkabi fölénybe kerüi és a 22. percben a Makkabi kapuelőtti kavarodásból Horvát révén egyenlit. A gól után a Szoko veszi át a vezetést és a 26. percben Ilics gyönyörü beadását Rozmann a kiugró kapus mellett belövi. A mérkőzés hátralévő részében mindkét csapat több veszélyes támadást vezet, de a védelem nagyszerüen helyt áll. A Szokoból Jelics, Kalenics és Nagy kapus váltak ki, mig a Makkabiból Schaffer, a két bekk és a kapus voltak jók. Danis gyengén biráskodott.

BELACRKVA

Temesvári Rapid—Belacrkvai Sport 7:1 (5:0). Biró: Steingassner. A pünkösd vasárnapján lejátszott barátságos mérkőzés rekord közönség előtt folyt le. A játék teljesen fair volt és magasnivóju. Az első félidőben a temesvári csapat uralta a mezőnyt és a belacrkvai csapat alig jutott az ellenfél kapujáig. A Sport kevés akciója csatársora gólképtelensége miatt eredménytelen maradt. A Rapid góljai az 5. és 21. percben estek, majd a félidő vége felé egymásután háromszor jut a labda a Sport kapujába. A második félidőben a Sport csapata felélénkült, de egyetlen gólját csak a 30. percben érte el, mig a Rapid 6-ik gólját a második félidő 3. percében, a 7-iket pedig a 22. percben lőtte. A félidő vége felé a Sport fölénybe került. A győztes csapatban elsősorban a Witye—Haase—Wist csatártrió tünt ki szép összjátékával, továbbá Theiss hátvéd biztos rugásaival. A Sportban Ebert balhalf és Scheerer kapus voltak a legjobbak, de Reznicsek hátvéd és Tomics balösszekötő is kielégitették. A gólokat a Rapidból Wist (3), Witye (2), Haas (2), a Sport gólját Wersching lőtte. Steingassner jól biráskodott.

Pénteken játszák le a Vrbászi SC—Szombori Sport bajnoki mérkőzést. Vrbászról jelentik: A Vrbászi SC a Szombori Sport kérésére lemondta más irányu kötelezettségeit és a Szombori Sport csapatával lejátsza a későbbi dátumra kisorsolt mérkőzést. A VSC legjobb csapatát a következő felállításban küldi a küzdelembe: Korell — Hilkene I., Hermetz — Kovács, Schmidt, Hilkene II. — Plancsák, Eriemann, Totomirov, Bauer, Elzász.

A SzAND vendégszereplése Szomborban. A Szand pénteken, Ciril-Metod napján Szomborban a ZsAK-al barátságos mérkőzést játszik. A szuboticai bajnokcsapat az idén elsőizben vendégszerepel Szomborban, ahol a mérkőzést nagy érdeklődéssel várják.

A vrsaci Dusan Silni Aradon. Vrsacról jelentik: A bánáti bajnokcsapat, a vrsaci Dusan Silni pünkösdkor Aradon vendégszerepelt. Első nap az aradi alszövetség bajnokcsapatával, a Gloriával játszott és 4:2 (2:2) arányban, másnap az ATE-vel mérkőzött és 5:1 (3:0) arányban győzött. — Vrsacon pünkösdvasárnap a beogradi Jedinstvo és a vrsaci ASK Viktoria hazenna mérkőzést játszottak, eredmény 13:2 a beogradiak javára. Hétfőn nemzetközi mérkőzés volt. A vrsaci Viktoria és az Radnicski kombinált csapatai mérköztek a temesvári Rapiddal 2:2 arányban. A Viktoria vasárnap a Radnicski ellen 3:2 eredményt ért el.

KINTORNA

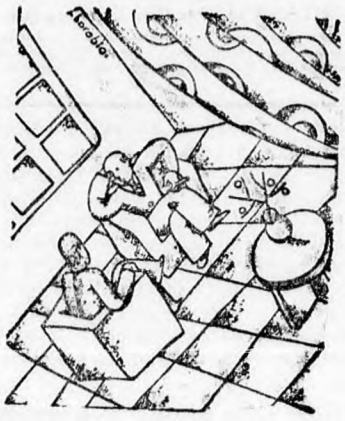

— Apám, nősülni szeretnék.

— Nem, fiam, várnod kell addig, amig józanabbul fogsz gondolkodni.

— És mikor érem azt el?

— Amikor már nem fogsz arra gondolni, hogy megnősülj.

*

Bohémek egymás közt.

— Már nyolcadszor kérem, hogy add meg a kölcsönpénzt és még mindig nem adtad meg.

— Na és nekem kilencszer kellett kérnem, mig végül kölcsön adtál?

*

— Állitom, hogy nincs a világon két ember, aki egyformán gondolkoznék.

— Nézze meg egy esküvőn a nászajándékokat, rögtön látni fogja, hogy téved.

*

Az anya rászól kisfiára:

— Fiam, ne légy olyan pocsékoló, ne hagyd ott az alma héját. Később még örömmel megennéd.

— Igen, mama, azért nem eszem meg most.

*

Orvostanár: Látják, hallgató urak, az előttünk lévő ember koponyáján ez a dudor minden kétséget kizáróan zenei okokra vezethető vissza.

A koponya tulajdonosa: Ugy van, kérem, elestem és bevágtam a fejemet a zongorába.

*

Két asszony beszélget.

— Hallottad azt a rémes pletykát, amit Aliceról mesélnek?

— Mi az, hogy hallottam? Én találtam ki.

*

— Kit küldjünk ahhoz a szegény asszonyhoz, hogy kiméletesen tudtára adja a férje halálos baleset?

— Küldjük el Ferkót, az ugyis dadog.

*

Egy mérges ur megjelent egyik lap szerkesztőségében:

— Kérem, önök azt irták rólam, hogy meghaltam. Tessék ezt megcáfolni!

— Mi nem szoktunk cáfolni, — feleli az egyik ujságiró, — legfeljebb beirhatjuk a születések közé...

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ-RA bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részesül a könyvkedvezményekben

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ ÁLLANDÓ HETI MELLÉKLETE

Mit kivánnak a szövetkezetek az uj agrárbanktól?

A mezőgazdasági szövetkezetek szövetségének delegátusai előterjesztették a szövetkezetek kivánságait

A szabadalmazott Agrárbankról szóló törvény élethelépteté sével, a mezőgazdaságnak olcsó hitellel való ellátása körül uj helyzet állott elő. A mezőgazdasági hitelről szóló törvényhez a mezőgazdaság részéről füzött reménységek nem váltak valóra, sőt ellenkezőleg a tisztán magánkezdeményezésre alakult szövetkezeti rendszer mellett bizonyos mértékben félhivatalos, szabadalmazott jellegü uj szövetkezeti rendszer épült ki és ezáltal a régi bevált és kipróbált szövetkezetek háttérbe szorultak és a régi szövetkezetek hitel tekintetében kizárólag a bankokra maradtak utalva.

Ezzel szemben az uj szabadalmazott Agrárbank az egész szövetkezeti intézménynek, közös és együttes bankja lesz.

Vasárnap és hétfőn Beogradban, a mezőgazdasági szövetkezetek szövetségeinek képviselői széleskörü anketre jöttek össze, hogy a teremtett uj helyzetet megvitassák. A megjelent delegátusok egybehangzó véleménye szerint, az Agrárbankról szóló törvény megfelelő, azonban az uj Agrárbank alapszabályait bizonyos mértékben ki kell egészíteni, hogy meg lehessen akadályozni, hogy a szervezetlen mezőgazdák a szervezett mezőgazdákkal szemben indokolatlan és jogtalan előnyökhöz jussanak. A megindult nagyszabásu vita során, a mezőgazdák a következő kivánságokat juttatták kifejezésre:

1. Minthogy a kormány kétszázharmincmillió dinárral, vagyis az alaptőke nagyobbik részével járul a bank létesitéséhez és a mezőgazdaság hetvenmillió dinárt köteles elöteremteni, felmerült a kivánság, hogy a szövetkezetek, a lehető legnagyobb mértékben vegyenek részt ennek az összegnek elöteremtésében és pedig minden egyes szövetkezet legalább is egy 500 dináros részjegyet jegyezzen és ezzel bizonyságot tegyen arról, hogy a szövetkezetek a nehéz gazdasági helyzet ellenére sietnek ennek az intézménynek létesitését elősegiteni.

2. A részjegyzést a szövetkezetek eszközlik és a szövetkezetek szövetségei külön felhivásban fordulnak a tagokhoz, hogy azok is jegyezzenek részjegyeket. Előadásokat fognak tartani, amelyek során az Agrárbank nagyjelentőségü hivatásáról világositják fel az érdekelteket.

3. A kormány a bank tizennégytagu igazgatóságába, hét tagot és az elnököt nevezi ki és az ankét azt kivánja, hogy a másik hat tagot a szövetkezetek válasszák meg. Hasonlóképen szerep jusson a szövetkezeteknek az uj intézet felügyelőbizottságában is.

4. Az értekezlet azt kivánta, hogy a bank által kihitelezett összeg nyolcvan százaléka a szövetkezetek utján kerüljön kihitelezésre, mig a fennmaradó husz százalék egyéni hitelként kerüljön felosztásra.

5. A szövetkezetek utján kihitelezett összegek kamata négy százalékkal kisebb legyen, mint az egyéni hitelek kamatja.

6. Módositani kellene az alapszabályoknak azt a rendelkezését, hogy az igazgatóság tagjai csak beogradiak lehessenek, ehelyett helyet kellene adni a beogradkörnyéki érdekeltségnek is és igy abban helyet foglalhatnának noviszádi, szuboticai, becskereki stb. mezőgazdák is.

7. A tiszta haszonból alapot kellene teremteni a szövetkezetek támogatására és egy másik alapot a mezőgazdák felvilágositására és továbbképzésére. Az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok tantiémjeit a minimumra le kell szoritani, hogy a fenti alapok kellőleg növelhetők legyenek.

Az ankét a bank előkészitő munkálataiban való részvételre egy delegátust jelölt ki. Az ankét mindezeket a kivánságokat memorandum alapjában eljuttatja Őfelségéhez a királyhoz, a miniszterelnökhöz, az igazságügyi-, földmüvelésügyi- és pénzügyminiszterekhez.

Az értekezlet a bankkérdéssel kapcsolatban még más fontos, a szövetkezeti életet érdeklő kérdéseket is megvitatott és pedig a szövetkezetek illeték és portómentességének ügyét és ebben az ügyben ugyancsak küldöttség fog memorandumot átnyujtani az illetékes minisztériumoknak. Szóba került a járadékadó és a fogyasztási adó kérdése is.

Az ankét végül elhatározta, hogy ebben az évben a szövetségek központja junius 14-ikén és 15-ikén tartja meg közgyülését Beogradban, mig a szokásos szövetkezeti kongresszust őszkor fogják megtartani és ez egybe lesz kapcsolva a ljubljanai szövetség tiz éves jubileumával.

Az ankéten dr. *Korosec* Antal közlekedésügyi miniszter, a szövetségek központi elnöke elnökölt. A Vajdaságot dr. *Kratt* István és *Csebulár* Alfréd inspektor képviselték.

Kedden ugyancsak Beográdban valamennyi szövetkezet delegátusa ujabb tanácskozást tartott, amelyen ugyancsak fontos szövetkezeti kérdések kerültek megvitatásra. Ezen az értekezleten a földmüvelésügyi minisztérium képviseletében *Stiebler* inspektor és dr. *Gyurisics*, az Agrárbank biztosa számoltak be az uj Agrárbank előkészitő munkálatairól.

Csebulár Alfréd

Az uj adótörvény végrehajtási utasitása

Forditotta: Szabó Mihály, Sztaribecsej

Utasitás a 83-ik szakaszhoz

(Folytatás)

(10). Oly esetekben, amikor a vállalat az amortizálási leiráson kivül javitási (tatarozási) kiadásokat is felszámol, feltétlenül megállapitandó, hogy ezek a kiadások nem olyan természetüek-e, amelyek az egyidejüleg keresztül vezetett amortizált tárgy értékét emelik. Ebben az esetben a 82. szakasz 11. pontjának rendelkezései mérvadók és az ilyen tatarozásokba fektetett összegek magasságához mérten a mérlegszerü nyereségből le kell vonni ugyanakkora percentet, amekkorát az illető vagyontárgy értékeképen a mérlegben már levontak.

Ha uj gépet vásárolnak egy olyan régi gép helyébe, amely az amortizációs határidő eltelte előtt már használhatatlanná vált, akkor a nem amortizált értékrész, az illető vagyontárgy értékével csökkentve, teljes egészében levonható.

8. A vállalati alkalmazottak nyugdijalapjához való hozzájárulási összegek csak abban az esetben ismerhetők el az adóalap kimunkálásakor, ha az illető alap kezelését külön szabályok elrendelik.

Az adóalapba nem lesznek beszámitva az alkalmazottakat megillető egyéb kiadások sem, mint: betegség, végelgyengülés, öregség, halálozás és szerencsétlenség esetére való biztositási kiadások, de ez csak a munkásbiztositási törvényben, a felsorolt esetekre megállapitott összegek erejéig. Törvényes rendelkezések hiányában az ilyen, szerződésileg megállapitott kiadások az illető szerződésben kikötött magasságig levonhatók. Ugyancsak levonhatók a társpénztári és minden olyan járulékok, amelyekre a bányavállalat törvény alapján vagy szerződésileg kötelezve van.

9. Életbiztositásnál a dijtartalékok a mérlegben »dijtartalékszámla« (matematikai tartalék, biztositási tartalék) vagy pedig »dijátviteliszámla« (dijátviteli-alap) néven szerepelnek.

a) A dijtartalék a biztositott összegnek a megállapitott határidőben való kifizetésének biztositása végett befizetett dijakból áll. Amennyiben erre nézve külön törvényes rendelkezés nincs, az üzleti év folyamán befizetett dijaknak a viszontbiztositási dijak levonása után fennmaradó összegéből 80%-ot el kell különiteni dijtartalék cimén, illetve akkora összeget az adókivetési alapból le kell vonni, vagyis ugy kell tekinteni, mintha az az összeg a tartalékalapba volna dotálva. Pl. Ha egy biztositó társaság 1929. év folyamán biztositási kötvények alapján beszedett 5,000.000 dinárt, amely összegből a viszontbiztositásra esik 2,000.000 dinár, akkor a megmaradt 3,000.000 dinárból a dijtartalékra esik dotáció cimén 3,000.000:100×80=2,400.000 dinár, amely összeg nem adható hozzá az adóalaphoz, s a nyereség-veszteség számlában kiadásként, a mérlegszámlában pedig az elmult év végén a dijtartalék összeghez csatolt passziv dotációként szerepel. A 3.000.000:100×20=600.000 dinár felesleg azonban a vállalat jövedelmébe számitandó be.

b) A dijátviteli-számla azokból a dijrészletekből áll, amelyeket a folyó üzleti évben fizettek be, de a következő üzleti évi számlára. Pl. Ha egy biztositó társaság az 1929. évben életbiztositási kötvények után járó dijrészletek fejében — leszámitva a viszontbiztositási dijakat — bevételezett összesen 3,000.000 dinárt, melyben azonban az 1930-ik évre járó 300.000 dinárnyi dijrészletek is bentfoglaltatnak, akkor ez az összeg a nyereség-veszteség számlán mint kiadás, a mérlegszámlán pedig mint az elmult évvégi dijátviteli számla terhére irt kártartalék mutatkozik, tehát ez az összeg teljes egészében levonandó az adókivetési alapból.

A tüz, elemi csapások és minden egyéb nemü biztositásnál a dijtartalékok a mérlegekben leginkább dijátvitel elnevezés alatt (ritkábban: tartalékdijak, ki nem fizetett kártartalékok) fordulnak elő és a károk esetén kifizetendő összegek biztositása és az év folyamán beszedett dijrészleteknek a jövő évi számlára való átvitele miatt befolyt dijrészletekből állnak, levonva ezekből a viszontbiztositásra eső összegeket. Külön törvényes rendelkezés hiányában dijátvitel cimén az elmult üzleti év folyamán befizetett dijaknak — levonva ezekből a viszontbiztositási dijakat — 40%-át lehet elkülöniteni, vagyis akkora összeget az adókivetési alapból le lehet vonni, illetve a dijátviteli-számla javára történő dotációként el kell ismerni. Pl. Ha a biztositó társaság az 1929. év folyamán tüzbiztositási kötvények után járó dijrészletek fejében bevételezett 3,000.000 dinárt, amely összegből a viszontbiztositási ügyletekre esik 1,000.000 dinár, akkor a megmaradt 2,000.000 dinárból, ami a nyereség-veszteség számlán mint kiadás, a mérlegszámlán pedig mint a mult évvégi dijátviteli számlára irt passziv dotáció szerepel, dijátviteli-számla javára történő dotáció néven maximum 2,000.000:100×40=800.000 dinár különithető el, vagyis vonható le az adókivetési alapból, mig a fennmaradó 2,000.000:100×60=1,200.000 dinárt be kell számitani a vállalat jövedelmébe.

Az előbbi törvényes rendelkezésből kifolyólag az ilyen tartalékalapok kamatai is levonhatók az adókivetési alapból. Levonás tárgyát azonban csak az életbiztositási dijtartalék-számlára eső kamatok képezik. Ugyanis minden év végén a dijtartalék-számlához maximum 4—5% kamat számitódik hozzá a tartalék erősitése (növelése végett). Ennélfogva minden egyéb kamat a vállalati jövedelembe számitandó és mint ilyen vállalati adóval lesz megterhelve.

Az előbbiekben felsorolt adómentes dijtartalékok, valamint ezek kamatai az adóalap kimunkálásakor mindaddig levonatnak, mig azokat más célra nem használják fel. Hogy pedig az adóhatóságok ezekre nézve kellő ellenőrzést gyakorolhassanak, kötelességük az életbiztositó társaságoknak az elmult évből származó mindennemü dijtartalékokat a nyereség-veszteség számlán folyó évi nyereségként, mig a folyó évi jövedelemből eredő dijrészletek dotációját az illető évi mérlegben passzivaként kimutatni.

10. A biztositási vállalatoknál a bejelentett és jóváirt, de még ki nem egyenlitett, biztositásból eredő követeléseket az adókivetési alapból szintén levonják. Az ilynemü követelések (illetve vállalati tartozások) a mérleg és nyereség-veszteség számlán rendesen kárkifizetési tartalék (kártartalék) néven szerepelnek, amelyben az üzleti év folyamán bejelentett, de ugyanezen év végéig ki nem fizetett, a biztositás minden ágazatából eredő összegek foglaltatnak. Ezeknek a követeléseknek kifizetése a következő évben leginkább speciális kárszámla utján történik. Ez év végén a kárkifizetési tartalék összegek a mérlegben jövedelemként vannak feltüntetve, vagyis e számla és a kárszámla közötti különbözet, mint általános veszteség mutatkozik és csak bizonyos esetekben lehet nyereség.

MI UJSÁG A LLOYDBAN?

A szuboticai Lloyd közleményei

Rovatvezető Dr. Pavlovics Miloš titkár

A jugoszláv-francia kereskedelmi szerződés

Még az 1907. év kezdetén kötött kereskedelmi szerződést Franciaországgal az akkori szerb királyság. Ez a szerződés volt érvényben egész ezév január hó harmincadikáig, amikor Párisban ünnepélyes módon aláirták az uj kereskedelmi szerződést, amely május hó tizenötödikén lépett életbe.

Az elmult évben Franciaország 353 milló dinárral szerepelt behozatalunkban, Franciaországba való kivitelünk pedig 247 millió dinárra rugott. Fő kiviteli cikkeinket az erdészet szolgáltatja, mintegy 53 millió dinár értékben, utána a bányászat (rézből 48 millió dinár értékűt vittünk ki.) Azután következik a gyümölcs és egyéb cikk. A Franciaország területén müködő, különösen pedig párisi konzulátusunk értesitése szerint ott a mi husipari cikkeink is igen jó fogyasztási területre találnának.

A minap életbe lépett kereskedelmi szerződésből látható, hogy mnden franciaország nyerstermény vagy gyártmány országunkba való behozatalakor a többi állammal szemben egyáltalában alkalmazható legnagyob kedvezményben részesül. Ugyanez áll a mi nyersterményeinkre és gyártmányainkra is, amelyeket a »minimális dijszabás« alapján vihetünk majd be Franciaországba. A szükséges származási bizonylatokat a kereskedelmi kamarák, illetőleg vámhatóságok adják ki A szőlészeti termékek behozatalára nézve speciális intézkedéseket tettek esteleges visszaélések megakadályozása céljából. Külön rendelkezéseket tettek a tranzitforgalom szabályozása tekintetében is.

Ami a hajózást illeti, kimondták, hogy mindkét ország hajói bejárhatnak a másik ország egy vagy több tengeri kikötőjébe részleges vagy teljes kirakás vagy berakás céljából. Biztositva van továbbá a rossz időjárás és hajótörés esetén való kölcsönös segélynyujtás.

Ez az egyezmény kiterjed Alzsirra is. A legnagyobb kedvezményt a francia árunak (kölni viz, illatszerek, gyertya, szappan, pezsgő, különböző más borok, gyógyszerek, pamut, pamut- és selyemszövetek, bőr, gépek, autók stb.) a szerződés második szakasza irja elő mintegy hetven tételben. A mi árunkra vonatkozólag a szerződés 3. szakasza adja meg a legnagyobb kedvezményt.

*

Kereskedelmi összeköttetésünk Hollandiával. H. H. van Dam rotterdami jugoszláv konzul (Korte Winnbrugstraat, 2.) intenzivebb kereskedelmi kapcsolatot óhajt létrehozni Jugoszlávia és Hollandia közt és azzal a tervvel foglalkozik, hogy az ottani érdekeltekből társaságot alakit, saját személyében vállalva kezességet a tekintetben, hogy a társaság tagjai csak megbizható cégekből fognak kikerülni. Ezuton kéri az érdekelt importőröket és exportőröket, hogy feltételeik közlése mellett tudassák vele, hogy milyen áru iránt érdeklődnek.

Uj bolgár információs iroda. Szófiában most alakult meg »Inkassator, Inkasso-Informations« név alatt egy iroda, amely árubevitel és kivitelre nézve, valamint mindennemü más kereskedelmi ügyekben nyujt felvilágositást. Cime: Sophia-Phoenix-Palace.

A ljubljanai mintavásár. Mint már jelentettük, a IX ljubljanai nemzetközi mintavásárt e hó harmincadikától junius hó kilencedikéig tartják meg. A mintavásár áttekintést nyujt az európai kis- és nagyipari termelés főbb ágairól. A tulajdonképeni mintavásáron a következő osztályok lesznek: 1. Gépipar. 2. Mezőgazdasági gépek és felszerelések. 3. Bányászat. 4. Autó-, motor-, kerékpár- és kocsiosztály. 5. Elektrotechnika, fényképészet, optika. 6. Rádiótechnika. 7. Faipar, kosárfonóipar, háztartási cikkek. 8. Bőrök, prémek, bőrből való készáruk. 9. Textilipar, textilkészáru, kalapipar. 10. Grafika, papiripar, irodaszerek. 11. Galantériacikkek, játékszerek. 12. Müipari cikkek. 13. Üveg- és porcellánáru. 14. Hangszerek. 15. Gravőr- és ékszeráruk, finom mechanika. 16. Épitőipar. 17. Élelmiszeripar. 18. Vegyi ipar, kozmetika. 19. Reklámok. 20. Gyakorlati ujitások és ujdonságok. 21. Különféle. A mintavásár keretén belül azonban még a következő speciális kiállitásokat is rendezik: Autókiállitás, amelyen a legujabb tipusu autókat, motorokat stb. mutatják be. Asztaloskiállitás. Szlovénia tudvalevőleg igen hires rendkivül fejlett fa-háziparáról és butoriparáról. Speciális rádiókiállitás. Egészségügyi kiállitás. Szárnyas és egyéb állatkiállitás. Szlovénia polgári iskoláinak kiállitása. A mintavásár látogatói a vásári igazolvány felmutatása mellett 50%-os menetdijkedvezményt élveznek vasutainkon és pedig akként, hogy az oda megváltott egész menetjegy ingyenes visszautazásra jogosit. A hazai hajózási társaságok szintén nyujtanak menetdijkedvezményt. Sőt a beogradi Légiforgalmi Társaság is 50% engedményt ad. Vásári igazolványok kaphatók a »Lloyd« titkári hivatalában is. Darabja: 30 dinár. A vásár igazgatósága a látogatóknak kényelmes és olcsó lakásokat is biztosit. Szobaárak: előkelő szállókban egyágyas szoba 30—50 dinár, kétágyas szoba: 50—80 dinár, középszerü hotelekben: 25—35, illetve 50—70 dinár. Magánosoknál szobák 20—45 dinárért kaphatók. A vásár tartama alatt a lakásügyi osztály mindenkor rendelkezésre áll az idegeneknek.

Ősszel megkezdik az uj szuboticai sugárút épitését

A városházát a városligettel fogja összekötni a Pasics-sugárút

Szubotica város közgyülése — mint a *Bácsmegyei Napló* már jelentette — még a mult évben elhatározta, hogy a városházától a Pasicseva ucca folytatásaként a városligetig sugárutat fog épiteni, amelyet Pasics-sugárutnak fognak nevezni. *Petrovics* Koszta városi főmérnök, az épitészeti osztály főnöke már elkészitette az uj út tervét és a költségvetést, amit a közgyülés annakidején elfogadott.

A városi épitészeti osztályon serényen folyik a munka a részletes tervrajz elkészitésén.

A sugárut mintegy két kilométer hosszu lesz s két uj parkirozandó teret szel át. A sugáruthoz két uj ucca is csatlakozik. Az érdekelt háztulajdonosok nagyobb része beleegyezett, hogy kertjéből, illetve udvarából a szükséges területet kisajátitsák a sugárut részére, annál is inkább, mert ezáltal minden háztulajdonos uj uccai fronthoz jut ki a sugárutra. A sugárut mindkét oldalán villaszerü házak fognak épülni és előreláthatólag ez az ugynevezett villanegyed lesz Szubotica legszebb és legegészségesebb része.

Illetékes helyen nyert értesülésünk szerint a sugárut kiépitését lehetőleg még ebben az évben megkezdik. Az épitkezéseket, ha a szükséges formalitásokat elintézik, a Városligetnél kezdik meg és a Münnervenyomda épületénél fejezik be.

Az utépitési munkálatoknál naponta átlag ötven embert tudnak majd foglalkoztatni, de jövőre, ha megkezdődnek a házépitések, többezer ember fog munkához jutni.

A város mai gazdasági helyzetében igen nagy jelentőségü a sugárut terve. Az épités költségeinek egy részét beterment alakjában az érdekelt háztulajdonosok fizetnék ugyan, azonban a telekértékemelkedési adó csak esztendők mulva folyhat be, s igy az épitési munkákhoz feltétlenül kölcsönt kell igénybe venni a városnak.

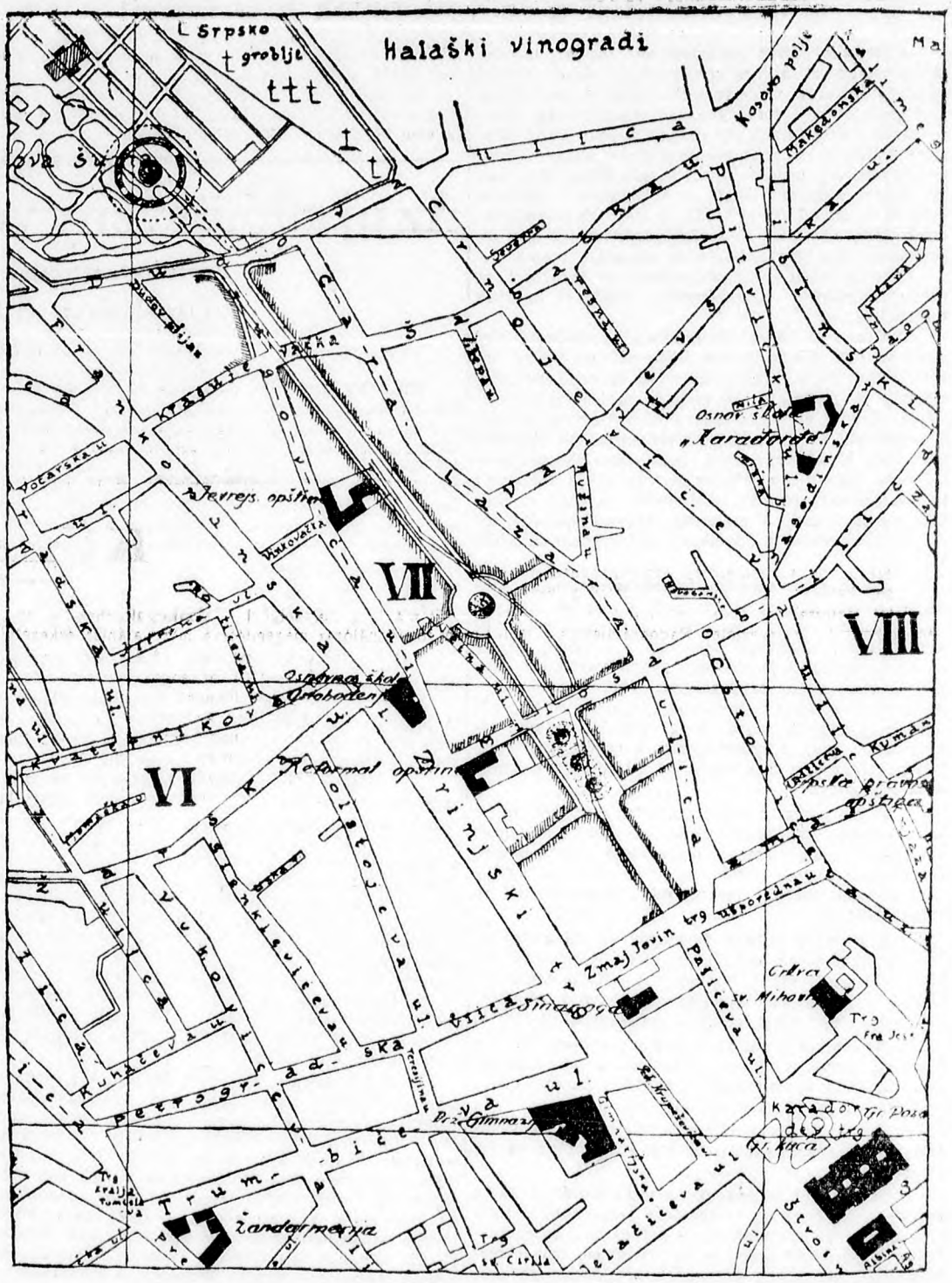

A Pasics-sugárút terve

A tervrajzon az épitendő sugárút árnyékolt vonallal van megjelölve

BELFÖLD

A szombori Lloyd közgyülése. Szomborból jelentik: A szombori kereskedők és gyárosok testülete pünkösd vasárnapján tartotta meg évi rendes közgyülését Karakasevics Milivoj elnöklete alatt. Krisztoforovics Iván főtitkár terjedelmes jelentést olvasott fel a gazdasági helyzetről és az igazgatóságnak a mult évben kifejtett tevékenységéről, majd Müller Gyula titkár tett jelentést a testület pénzügyi helyzetéről és beterjesztette az 1929. évre szóló költségvetést, amit a közgyülés jóváhagyott. Az elnök ezután magas korára és megrongált egészségi állapotára való tekintettel bejelentette lemondását. A lemondást elfogadták és Radojevics Nikola inditványára kimondották, hogy Karakasevics Milivojt a testület örökös diszelnökévé választja. A közgyülés ezután Racics Györgyöt ügyvezető elnökké, Konjevics Zsivkó nagykereskedőt pedig első alelnökké választotta meg. Az igazgatóság tagjai Rácz Emil, Kölcsei László, Ratkov Jován, Grünbaum Nándor, Radojevics Nikola, Steinfeld Ödön, Teodorovics Zlatoje és Kragujevics Nikola (három évre), Racics Isa, Koncsán Antun és Utvics Djoka (egy évre) lettek. A felügyelő bizottságba egy évi időtartamra Rosenberg Rudolfot, Palanacski Milivojt, Mircszavljevics Milivojt, Weidinger Frigyest és Szeles Jenőt választották be.

Angol tőke Jugoszláviában. A »Chemical & Wooll Industries Ltd« Londonban egy prospektust bocsátott ki részvények kiadásáról, melyeket Teslić zagrebi nagyiparos vett át egy nagy müselyemgyár alapitása céljából. Az uj vállalkozás részvénytőkéje egymillió angol font (kb. 276 millió dinár) és nyilvános aláirásra bocsátanak 725 ezer darab részvényt, egyenként egy font értékben, amely Londonban fizetendő a Barkley-banknál és a Westminster-banknál. A prospektus szerint e vállalkozás feladata lesz: 1. az erdők kihasználása Boszniában; 2. egy müselyemgyár alapitása Jugoszláviában; 3. szénbányák kihasználása. A részvények 77 százalékát a zagrebi »Holzdestill« cég veszi át, amely tulajdonosa a »Suida« nevü szabadalomnak ecetsav, aceton és hasonlók előállitására. E cég fakitermelési koncessziója 4,290.000 köbméterre szól.

A sztaribecseji kereskedők és iparosok a záróra megváltoztatásáért. Sztaribecsejről jelentik: A sztaribecseji kereskedők egyesületének kezdeményezésére a sztaribecseji kereskedők és iparosok vasárnap délelőtt értekezletet tartottak az üzleti záróra megváltoztatása érdekében. Az értekezletet Radoszavljevics Vladimir nyomdatulajdonos, a kereskedők egyesületének elnöke nyitotta meg és üdvözölte a megjelenteket. Rövid beszédben vázolta az értekezlet célját és elmondotta, hogy az érvényben levő zárórarendelet nem bizonyult megfelelőnek. Az érdekelt kereskedőknek és iparosoknak közösen kell kérniök a zárórarendelet megváltoztatását olymódon, hogy az egyes szakmák kivánságait teljesitsék. Több hozzászólás után megbizták a kereskedők egyesületének választmányát, hogy közös memorandumban kérjék a járási főszolgabirót, hogy a zárórarendeletet a kivánságoknak megfelelően változtassa meg.

Szávai kikötő Zagrebban. Zagrebban hajózási kikötőt akarnak épiteni a Száva-folyón. Ehhez természetesen elsősorban a Száva-folyót hajózhatóvá kell tenni Sziszaktól egészen Zagrebig, ami kereken 40 km. távolságnak felel meg. A Száva-folyó e szakaszának szabályozási terve nem uj keletü, mert ezzel már régen foglalkoznak ármentesitési szempontból is. A Száva különben tudvalevőleg Sziszaktól egészen Beogradig nagyobb hajók részére is teljesen hajózható. A szóban forgó 40 km.-es szakasz szabályozása nagy befolyással volna Zagreb városának árviz elleni biztositása céljából is, de azonkivül lehetővé tenné Zagrebban egy nagyobbszabásu kikötő épitését is, ami a városnak igen nagy gazdasági előnyöket nyujtana. Németországban például egész kis helységekből virágzó ipari városok lettek azáltal, hogy a közelükben folyó, sokszor kicsiny folyókat hajózhatóvá tették csatornázás által és modern kikötőket épitettek. Zagreb városát kikötővárossá tenni már nem uj keletü terv. Ujabban azonban 1920. óta már a legkomolyabban foglalkoznak ezzel a tervvel és egy erre a célra kijelölt bizottság már részletes terveket is dolgozott ki, amelyet azonban mindezideig nem tudtak megvalósitani az anyagi eszközök hiánya folytán. Az eddigi hitelek ugyanis alig voltak arra elegendők, hogy ezen a szakaszon az árvizvédelem céljából feltétlenül szükséges védtöltéseket megépitsék és karbantartsák. Ujabban dr. Franges földmüvelésügyi miniszter nagyobb érdeklődést tanusit a Szávának Sziszak és Zagreb közötti szabályozása iránt, ami remélni engedi, hogy ez a kérdés közeledik a megvalósitás felé. Ezzel azután a zagrebi kikötő megépitésének kérdése is mindinkább aktuálissá válik. E negyven kilométeres folyószakasz szabályozásának költsége a már elkészült tervek szerint százhatvan millió dinár lenne. Ebbe az összegbe bele van számitva egy téli kikötőnek épitése is a Zagreb melletti Koledovczinánál is. Ebből az összegből mintegy 57 km. hosszuságban lehetne mindkét partot megfelelően szabályozni és e szabályozás elvégzése folytán a Száva-folyó egészen Zagrebig hajózhatóvá lenne. E szabályozás után azonnal meglehetne kezdeni a zagrebi kikötő épitését is. Erre vonatkozólag szintén készültek ujabban tervek, melyek szerint a kikötőt a régi Száva medrében ugyancsak Koledovniczánál épitenék. A kikötőt egyelőre ezer méter hosszuságban és 150 méter szélességben tervezték s ennek megépitése egyelőre 12 millió dinárba kerülne, amely összeg legnagyobbrésze a földmunkák elvégzésére kellene. E földmunkák folyamán ugyanis mintegy nyolcszázezer köbméter földet kellene kiásni és feltölteni.

Az agrárreform likvidálásáról szóló törvény és a noviszadi munkáskamara. Noviszadról jelentik: Az agrárreform likvidálásáról szóló törvényjavaslattal kapcsolatban a noviszadi munkáskamara feliratot intézett a földmüvelésügyi miniszterhez, akit arra kér, hogy a javaslatot ennek törvényerőre emelése előtt, véleményadás végett küldje meg a kamarának. A munkáskamara azt kivánja, hogy a földnélküli mezőgazdasági munkásokat az uj földosztás alkalmával nemzetiségre és felekezetre való tekintet nélkül vegyék figyelembe. A kamara elhatározta, hogy szükség esetén álláspontja érvényre juttatása érdekében küldöttséget menesztenek a földmüvelésügyi miniszterhez.

Árlejtések. A beogradi tartomány május 30-ikán délelőtt tizenegy órakor irásbeli árlejtést tart 430 köbméter Vulkán-eredetü törtkő beszerzésére. Előirányzati összeg 103.200 dinár, bánatpénz 10 százalék. A noviszadi épitésügyi igazgatóság május 31-ikén délelőtt tizenegy órakor irásbeli árlejtést tart nagyobbmennyiségü törtkő beszerzésére, amelyeket a Beograd—Szubotica és a Pasicsevo—prbicsevicsevói utak javitására használnak fel. Előirányzott összeg 275.520 dinár. Bánatpénz 28.000 dinár. A Noviszad—Becskerek, a Noviszad—Rimski Sancevi, a Beograd—Szubotica és a Noviszad—Rumenka, nemkülönben a Pesicsevo—vrbászi ut javitására 590 köbméter kőre van szükség. Előirányzott összeg 158.300 dinár, bánatpénz 16.000 dinár. A bánatpénz az árlejtés napján, délelőtt tiz óráig letétbe helyezendő. A becskereki munkásbiztositópénztár igazgatósága május 25-ikén, délelőtt tizenegy órakor irásbeli árlejtést tart uj orvosi segélyhely felépitésére. Előirányzott összeg 324.490 dinár, bánatpénz öt százalék. Továbbá árlejtést tart a központi gőzfürdő berendezésére. Előirányzott összeg 74.600 dinár, bánatpénz öt százalék. Végül a vizvezetéki csatornai berendezésre és ártézi kut furására. Előirányzott összeg 116.018 dinár, bánatpénz öt százalék. A petrovaradini repülőparancsnokság árlejtést tart a noviszadi repülőtéren létesitendő konyhaberendezésre, bánatpénz 1.500 dinár.

A noviszadi tőzsde közgyülése. Noviszadról jelentik: Vasárnap tartja meg a noviszadi árfolyám- és terménytőzsde dr. Dungyerszki Gedeon elnökletével ezévi rendes közgyülését. A közgyülésen az elnök részletesen beszámol az elmult év fontosabb gazdasági eseményeiről és ismerteti azokat az irányelveket, amelyek követni kellene, hogy gazdasági életünk biztosabb alapokra legyen fektethető.

A vagonhiány miatt katasztrófálissá vált a vajdasági gabonakereskedelem helyzete. Noviszadról jelentik: A Vajdaságban a nyomasztó vagonhiány már hosszamos idő óta sulyos válságba sodorta a gabona és a tüzifakereskedelmet és az összes vajdasági gazdasági intézmények közel két év óta, minden hatóságnál megsürgették ezen tarthatatlan állapot megszüntetését és, ha ideig-óráig történt is a baj orvoslására intézkedés, a panaszok nem szünhettek meg, mert a helyzet csak pillanatnyilag és átmenetileg javult. Az utóbbi napokban azonban ismét katasztrófális lett a helyzet és a vajdasági gabonkereskedelem nem tud a passziv vidékekre, főleg Bosznia-Hercegovinába gabonát szállitani, mert a vasut nem bocsájt vagonokat rendelkezésére. A vajdasági gabonakereskedelem nagy tételekben adott el gabonát Boszniába és a vevők visszalépéssel való fenyegetés mellett sürgetik a gabona leszállitását, de a kereskedelem ennek nem tehet eleget. A noviszádi terménytőzsde titkári hivatala a panaszok következtében sürgős kérelemmel fordult a szuboticai vasutigazgatósághoz, de onnan azt a választ kapta, hogy nem tudnak most megfelelő számu vagonokat rendelkezésére bocsájtani, mert a brodi vonalon a vasutigazgatóságnak tul sok vagonja vesztegel. A gazdasági körök most ismét a közlekedésügyi miniszterhez fognak fordulni, akit a katasztrófális helyzet javitására fognak megkérni.

KÜLFÖLD

Románia a nemzetközi telefonforgalomban. A román telefonhálózat megépitésére négy ajánlat érkezett be: a svéd Ericson cégé, amelynek tudvalevően kapcsolatai vannak a gyufatrösztté, az angol Thomson cégé, az angol-amerikai Western, továbbá egy német konzorcium ajánlata, amelynek élén a Siemens Halske és a Felten Guilleaume áll. A román kormány szükebb versenytárgyalást tart a Western és a Siemens csoport között. Mind a két csoport távbeszélőkábelek utján akarja bekapcsolni Romániát a nemzetközi telefonforgalomba.

Kina és India fogyasztja a legtöbb ezüstöt. Statisztikai megállapitás szerint 1928-ban az egész világon összesen 268 millió uncia finom ezüstöt bányásztak. A világtermelés hozadéka meg az indiai kormány ezüsttartalékjaiból eladott 25.000.000 uncia és a brit, francia és belga ezüstpénzdarabokból olvasztott több mint 30 millió uncia ezüsttel gyarapodott. A világkészlet tehát körülbelül 323 millió uncia finom ezüstre rug, az előző évi 305 millió unciával szemben. A világfogyasztás terén Kina szerepel a legnagyobb tételekkel, amennyiben 1928-ban 414 millió ucia ezüstöt vett igénybe az 1927. évi 98 millió unciával szemben. Utána India következik 110 millió unciával. E két legnagyobb ezüstfogyasztó ország 1928-ban együttesen körülbelül 250 millió uncia ezüstöt vett fel, ami az előző évi szükségletükhöz képest 45 millió uncia többletnek felel meg.

Az »Istituto« Bécsben. Az Istituto Nazionale delle Assicurazioni engedélyt kért és kapott a bécsi kormánytól, hogy Ausztriában megkezdje működését. Ez az intézet az olasz állam alapitása, amely eredetileg monopóliumot kapott az életbiztositásokra, de később a monopólium megszünetésével, mint »állami magánintézet« folytatta működését. Az Instituto Bécsben állitja fel fiókintézetét, amelynek legfőbb feladata az lesz, hogy az Olaszországgal szomszédos területeken, különösen Tirolban szerezzen üzletfeléket.

Amerika külkereskedelme a háboru óta ötven százalékkal növekedett. Érdekes adatokat tartalmaz a washingtoni kereskedelmi hivatal legujabb billetinje. Amerika külkereskedelme 1913 óta közel 50 százalékkal emelkedett. Az emelkedés az exportban 47%, az importban pedig 50%. Ennek az a magyarázata, hogy a háboru után Amerika láthatatlan exportja a külföldi kihitelezések révén nagyon megnőtt és igy a látható import jobban emelkedett, mint a látható export. Az Európával való forgalom jelentékenyen visszament. Ugyanis mig 1913-ban az egésznek 60 perecentje Európába jutott, 1928-ban már csak 46 százalék került hozzánk. Az importnál még nagyobbarányu a csökkenés, mert békeidőben Európa 48 százalékkal szerepelt, 1928-ban az arány már 30 és fél százalékra esett. Az európai importált áruk hatalmas csökkenése arra vezethető vissza, hogy a racionalizált amerikai ipar jobban és olcsóbban tudta előállitani azokat cikkeket, amit azelőtt Európa szállitott. Amennyire visszafejlődött az amerikai külkereskedelem Európával, annyira fellendült Ázsiával. Ázsia a békebeli amerikai importban csak harmadrész annyival szerepelt, mint Európa, most pedig körülbelül annyit szállit Amerikának, mint Európa. Hasonlókép növekedett Amerika külkereskedelme a többi világrésszel is Európa rovására.

Angliában több mint egymillió házat épitettek a háboru befejezése óta. Ez természetesen csak ugy volt lehetséges, hogy az angol kormány a házépités fontosságát felismerve, már évek óta állami támogatásban részesiti azokat, akik saját erejükből nem képesek épitkezni. Olcsó hitel bőven áll családi házépitések rendelkezésére és azonkivül is többmillió fontot költ az angol kincstár az elavult házak és a higiénikus szempontból nem kivánatos városrészek ujjáépitésére. A politikai pártok egymással versenyben vetélkednek a lakásépitési program bőkezü dotálásában, mert tudják, hogy ez a választásoknál nagy szerepet fog játszani. Az angol egészségügyi és népjóléti miniszter szerint az utolsó évben 166.792 uj ház készült el, amelyek közül 104.792 részesült állami támogatásban. 1918 óta összesen 1.271.848 uj házat épitettek és pedig 828.0000-e állami támogatással, 443.000-et pedig anélkül.

A lodzi textilipar válsága. Varsóból jelentik: A pénzszűke, illetve az aránytalanul drága hitel következtében a lodzi textilipar forgalma az előző esztendőkhöz képest ötven százalékkal hanyatlott. A gyapjuszakmában, az árukészletek nagy felhalmozódására tekintettel, igen sok munkást bocsátottak el, de a pamutfeldolgozás terén még kedvezőtlenebb a helyzet.

A munkanélküliség Angliában erősen csökkent. Március végén a munkanélküliek száma 1.168.000 volt, egy hónappal korábban pedig 1.430.000. Minthogy Angliában a munkanélkülibiztositás alá eső munkások száma az Angol Munkaügyi Hivatal kimutatása szerint 11.900.000, a munkanélküliség az összes biztositottaknak nem egész tiz százalékát teszi ki. Március egyébként is jó hónapja volt az angoloknak, mert nemcsak a foglalkoztatás mértéke emelkedett, hanem a megélhetés költsége is csökkent. A háboru előtti árnivóval szemben most 62 százalékal drágább a megélhetés; egy hónappal ezelőtt még 166 volt az index, a csökkenés tehát egy hónap alatt 4 százalék. A jelenlegi árnivó a legalacsonyabb a háboru befejezése óta. Az angol munkásság életstandardjának emelkedését Churchill pénzügyminiszter költségvetési expozéjában is kiemelte, mondván, hogy az utolsó négy esztendőben az árnivó 18 százalékkal ment vissza, a munkabérek pedig a régi nivón vannak, ami azt jelenti, hogy a reálbérek vásárlóereje 18 százalékkal több, mint volt 4 évvel ezelőtt.

Stara-Moravica . . . .

A PETKUS-t nagy érdeklődéssel fogadták és nagyon sokan tisztittattak.

A gép a megadott teljesitményt tulhaladja, cca 40 százalékkal lehet többet ráengedni, mint az előirt teljesitmény. A tisztitási eredmény kielégitő, a gép kezelése semminemü nehézséget nem okozott.

Szakács M. és Tsi
hengermalom
Stara-Moravica

Žednik . . . .

A gép népszerüsitésére reklámul a jó tisztitást használtuk. - A berendezést a községben megelégedéssel fogadták és igen szép mértékben vették igénybe. A gép a megadott teljesitményt tulhaladja, a tisztogatási eredmény jó, a kezelése pedig nem okozott nehézséget.

Tisztelettel
Pressburger i Huber
Žednik

Sorsdöntő

a gondosság a vetőmagtisztító- és osztályozó-gép helyes megválasztásánál!

Érdeklődőnek költségvetéssel szolgál és üzemben megtekinthető a vezérkép iseletnél:

Željeznička ul. 105/107 Bárdos és Brachfeld, Novisad Željeznička ul. 105/107

NYILT-TÉR

Oglas

Izrada i montiranje instalacije za centralni odbor dima u ložionici u polukrugu na teretnoj stanici Novi Sad.

Direkcija Državnih Železnica u Subotici na temelju rešenja Gospodina Ministra Saobraćaja od 5-og juna 1924 godine u aktu Generalne Direkcije Državnih Železnica G. D. Br. 15849/24 i u smislu članova 86—98 Zakona o Državnom Računovodstvu raspisuje na dan 25-og juna 1929 godine drugu ofertalnu licitaciju za izradu i montiranje instalacije za centralni odvod dima u ložionici u polukrugu na teretnoj stanici Novi Sad.

Predračunska suma iznosi 520.000.— dinara.

Kaucija od 5% ponudjene sume za naše, odnosno 10% za strane državljane polaže se na blagajni Direkcije Državnih Železnica u Subotici, ili na blagajnama ostalih Oblasnih Direkcija Državnih Železnica u moneti predvidjenoj po čl. 88. Zakona o Državnom Računovodstvu najdalje do 10 časova pre podne na dan licitacije, a licitanti su dužni pokazati revers o položenoj kauciji na dan licitacije odredjenoj komisiji za držanje licitacije.

Propisno taksirane ponude u zapečaćenom zavoju sa oznakom spolja: »Ponuda za izradu i montiranje instalacije za centralni odvod dima u ložionici u polukrugu na teretnoj stanici Novi-Sad od ponudjača N. N.« predaju se najkasnije do 11 časova Gradjevinskom Odeljenju Direkcije (Trg Vojvode Putnika br. 9. II. sprat, vrata br. 9.).

Pravo za licitaciju imaju samo ona lica i tehnička poduzeća, koja podnesu komisiji uverenja i svojim preduzimačkim sposobnostima i uverenje o tome, da su svoju radnju za porez prijavili i da su na istu platili sav porez sa pripadajućim prirezima za sve istekle zakonske radove, kao i za sve odobrene obroke po specijalnim rešenjima.

Zastupnici ponudjača pripustiće se licitaciji, ako imaju pismeno punomoćje da ih mogu na ovoj licitaciji zastupati.

Planovi ložionice, opšti, specijalni uslovi, tehnički uslovi i obrazac ponude mogu se videti i po ceni od 100.— dinara nabaviti svakog dana za vreme zvanični časova u Gradjevinskom Odeljenju Direkcije.

Naknadno ili telegraiskim putem podnete ponude neće se primiti.

Iz Direkcije Državnih Železnica u Subotici.

5507 Broj 22.287/1929.

Az Odžaci Fonó- és Kötélverőgyár Részvénytársaságnál a valorizációs törvény alapján keresztülvitt alaptőkefelemelés folytán a részvények felülbélyegzése vált szükségessé, miért is felkéretnek a részvényesek, hogy a felülbélyegzés eszközlése végett részvényeiket haladéktalanul küldjék be a gyár főpénztárához.

Odžaci, 1929. április 21-én.

5490 Az igazgatóság.

Mesni Školski Odbor u Padeju.

Br. 122.

Oglas

Mesni Školski Odbor u Padeju, srez vel. kikindski raspisuje ofertalnu licitaciju za nabavku 9 (devet) vagona á 10.000 kg. I. kl. bukovih cepanica bez oblica, truleži i panjeva ab železn. stanica Padej. Rok liferovanja do 1. IX. 1929. g.

Propisno snabdevene ponude podneti na gornji naslov do *15. (petnajstog) juna o. g.* kada će se oferti i otvoriti. Kasnije prispele i propisno netaksirane ponude neće se uzeti u obzir.

Uslovi plaćanja mogu se videti svakog dana u kancelariji m. šk. odbora u Padeju.

5489 *Mesni Školski Odbor u Padeju*

Árverési hirdetmény

A Vojnits-féle alapitvány leányotthonában (Dom »Marija«, Daničićev put) *f. év május 26-án, vasárnap délelőtt 9 órakor* megtartandó árverésen el fog adatni több használt fürdőkályha, kád, vaskályha, ajtó, ablak stb.

Az eladásra kerülő tárgyak megtekinthetők mindennap a Domban, a szükséges tudnivalók pedig megtudhatók mindennap délelőttjén a Dom igazgatói irodájában.

5451 *A Dom Igazgatósága.*

Árverési hirdetmény

A Vojnics Mária-féle alapitvány szőlőjéből (Crnojevićeva ulica végén, közvetlenül a város mellett) *f. év május hó 24-én, pénteken délelőtt 9 órakor,* az alapitvány igazgatói irodájában (Dom »Marija«, Daničićev put) megtartandó árverésen el fog adatni 5426 m³ homok.

A tervrajz megtekinthető és az összes tudnivalók megtudhatók mindennap délelőttjén az emlitett igazgatói irodában.

5452 *Az Alapitvány Igazgatósága.*

Dr. SEIDL GYÓGYPENZIO (KURHAUS) CRIKVENICA

Tengeri-fürdő és klimatikus gyógyhely
Egész éven át nyitva!

I. rendü intézet. Központi fekvés a strandfürdőnél és a gyógyparknál. Kényelemmel berendezett szobák balkonokkal és loggiákkal. Fürdők. Fürdővendégeknek gyógyhasználat nélkül is. Május 1-ig mérsékelt árak. Részletes prospektus kivánatra

2103

OTROV! OTROV!
Garantirano čist
Schweinfurter Zeleni
№ 1922 ½ Kg.

KEMIKALIJA NOVISAD, SLJUKINA ULICA 7 3241

Komoly intelem a kereskedő urakhoz!

Teljesen szükségtelen, hogy nem engedélyezett, nem védjegyezett, vagy hamisitott „SCHWEINFURTI ZÖLDET" vegyenek raktárra és kellemetlenségeknek tegyék ki magukat.

Az általunk forgalomba került „Aeroplan" véjjegyű „SCHWEINFURTI ZÖLD" 5152. sz. alatt van védjegyezve és 22746|28. sz. alatt a Földmivelésügyi Minisztor által engedélyezve.

Zöldpornál a biztos hatás titka:

„Aeroplan" márka!

DARUVÁR
ásvány- és iszapfürdő

Radioaktiv 38—50° C fokos melegforrások

Rendkivüli gyógyhatás: **női bajoknál, reumánál, ischiásznál, vérszegénységnél.** — Kellemes nyaralóhely! Egész éven át nyitva! Kedvező vasuti összeköttetések!

Mérsékelt árak!

Főszezonon kivül nagy árengedmények!
Prospektust kivánatra.

52 8 Fürdőigazgatóság

Cséplőgéptulajdonosok!

Nem kell uj dobkosár, nincs kosárjavitás, de többteljesitmény és üzemköltségmegtakaritás, ha

szab. dobkosár-betétléceinket

felszereli

Kérjen prospektust, ajánlatot!

Bárdos és Brachfeld, Novisad

1330

Állást kaphat

ügyes, szorgalmas, becsületes

droguista-segéd

aki a szerb, német és magyar nyelvet tökéletesen beszéli, intelligens eladó, a laboratóriumban jártas és kitünő referenciákkal rendelkezik. Sajátkezüleg, három nyelven irt ajánlatát, fényképpel és a fizetési igény megjelölésével nyujtsa be **SOA** drogueria Novi Sad cimre. Csak nőtlen, önálló erők és elsőrangu eladók jelentkezzenek

5402

Nyári uri divatkülönlegességeket kiárusitom tulnagy raktáram folytán olcsó áron

P. & C. Habig és Borsalino kalapok, L. B. O. uri és női harisnyák egyedüli lerakata. Férfi ingek, nyakkendők és egyéb divatcikkek nagy választékban **Vukovics Gerő Subotica, Főtér**

AUŠ i DRUGOVI K. D.

HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH

Oszijek
Zágreb

Noviszád
Veliki-Becskerek
Szombor

Beográd
Szkoplje

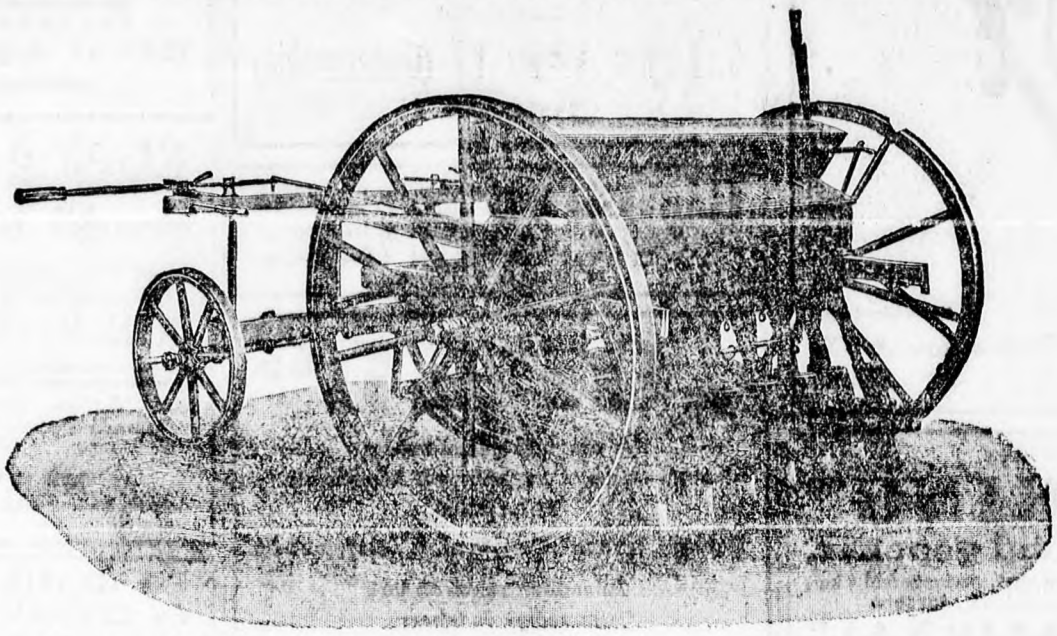

Kanalas és tolókerekes vetőgépek minden nagyságban
Mütrágyaszóróval kombinált vetőgépek. Műtrágyaszórók

Kérjen ajánlatot! Kis súllyal biztos és jó munka! *Kérjen ajánlatot!*

„DIADAL"

az uj fogatos eke

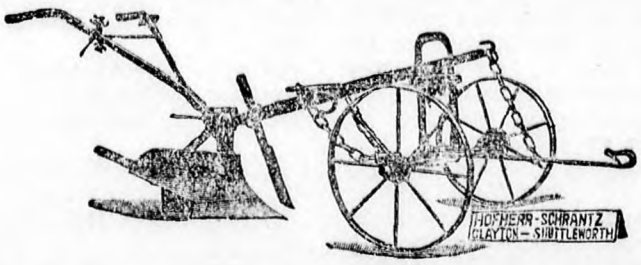

Speciális szilárdságu acélból,
Tükörpáncél kormánylemezzel,
Tökéletes porfogóval,
Nagy felfekvésü kerékagygyal!

Kérjen ajánlatot! *Kérjen ajánlatot!*

ERIKA levegőfertőtlenitő és illatositó eszencia 4112—2 **1** liter **400 dinár,** aparátus **80 dinár.** 1 liter vizhez néhány csepp eszencia elegendő. — Mintaküldeményt ingyen küld **ERIKA** Subotica

A legjobb sportkerékpár

Alcyon

Vezérképviselő:
D. Pechmajou & Cie
Zemun

Eredeti jegyü
"DEERING"
mezőgazdasági gépeket,
kévekötőzőket, kaszálógépeket, szénagereblyéket, ezeknek tartalékalkatrészeit, továbbá
"INTERNATIONAL"
védjegyü automobilokat 2—3 tonna hordképességgel, ezeknek tartaléka katrészeit, piaci áron alul részletfizetésre is szállit helyt raktár Zagreb vagy Zemun.
"FERRUS" d. d. za industr. proizvode
Zagreb, Račkoga ulica 1 5038

Keresek szolid szállitókat
RONGY
gyapjurongy, lenrongy, kenderkötél, kendertömlők, tisztitó és fényező rongy szállitására és kérek pontosan kalkulált ajánlatokat.
G. Karpfen, Olmütz VII (Csehszlovákia)
Telefon 1 5517

Gépszijak varrószijak, gépszijcsonpok elsőrendü minőségben eredeti gyári áron
KAUFMANN HERMAN bőrraktárában
SUBOTICA

„OPEL"
A világhirü németországi autó- és motorkerékpárgyár képviselete és lerakata
Novisad, Jovana Subotića ul. 9. Telefon 23-30
Allandóan raktáron tart személy- és teher-
autókat és alkatrészeket
Mérsékelt árak!
Kedvező fizetési feltételek!
Kérjen képes árjegyzéket!
5362

Vanrednu visoku proviziju! Fiksnu mesečnu plaću!
nudimo za prodaju naših artikla (uljene slike na platnu i td.) privatnim mušterijama. Ponude u srbo-hrvatskom jeziku slati na naslov *Specialimport R. F. Soklič & Co. Ljubljana, pošt. pret. 174.*
Zastupnici! Putnici! Penzijonisti!
POZOR! 5431

Elsőrendü épitőmész
minden mennyiségben azonnali szállitásra
Jutányos áron kapható
Révai Adolf, Subotica
Sokolska 2. Telefon 551 54 3

Eladó 24½ lánc elsőrendü föld szállással
az adai határban, a községtől 12 km. távolságra. — Az eladó megbizottja
dr. Holló Oszkár ügyvéd, Ada 5441

Cséplőgép-, malom- és minden különleges müszaki **kefék** és **meszelők** legolcsóbb árban készülnek
NAGY JÓZSEF
kefekötő, háztartási cikkek, kerti és utazó garniturák szaküzletében
Subotica, Stroszmajerova ul. 7 4 37

UJ BUICK és CITROEN automobilok
4 és 6 hengerrel. Használt generáljavitott autók, Citroen csukott-nyitott, Fiat 502-503 kocsik, Ford luxus és teherautók, leghosszabb lejáratu részletfizetésre kaphatók. Használt autókat becserélek
KAIN LAJOS
Buick-Citroen képviselete
SUBOTICA, Városháza épület 3040

VÁNDOR A NAGY UTON

VIDOR IMRE REGÉNYE 49

— Igaz és nem igaz. Ha zsidóságod nem vallás, akkor néped tagja maradsz más hiten, illetve akkor is, ha más vallás vezet a törzskönyvében. Az emberi igazságtalanság ellen éppen ugy küzdhetsz ezután is. Sőt jobban, nagyobb sulylyal. Mert nem hazabeszélsz, nem magadért teszed.

Ilyen okosan beszélt Sándor. Móric meg hallgatta. Nagyon könnyü megnyugtatni azt, aki erre a megnyugtatásra lelke teljes befogadóképességével vár.

De a jég meg volt törve. Most szerepet cseréltek. Sándor panaszkodott és Móric nőtt meg fölényesnek. Elmondta esetét. Persze azzal az átfestéssel, amellyel saját dolgainkat nemcsak elmondani, de érezni is szoktuk.

— Fényes jövőt, nagy karriért adtak kezembe. De nem birok. Nem szeretem azt a lányt. Boldogtalan lennék. És őt is boldogtalanná tenném. És ott van az én egyetlenem! Szeretem gyerekkori, első, örök szerelemmel. Eljegyeztem. Lekösönök a megbizatásomról. Kérem az áthelyezésemet. A boldogságot választom.

— Jól megfontoltad Sándor?

— Már határoztam. Mondom hogy eljegyeztem.

— Hogy fogtok megélni? A te fizetésedből? Hiszen elvégre lehet. De nyomorogni fogsz teljes életedben. Az anyagiak pótolhatnak hiányzó érzést. De az érzés, mondjuk ki: a szerelem ritkán oly erős, hogy a szegénységgel való viaskodásból győzelmesen kerüljön ki.

(Igazán okos ember, ha másnak a dolgáról van szó!)

— Az enyém elég erős lesz! A magam életét akarom élni! De nem erről van szó. Azt nem tudom, hogy hogyan csináljam Bereznayékkal?

— Legjobb az egyenes ut. Találkozni bizonyára nem akarsz velük?

— Nem. Semmi esetre.

— Gondolom. Hát irj!

— Nehéz levél!

—Az. De meg kell lenni. Röviden irj! Csak a tényt. Semmi indokolás, semmi magyarázat, semmi frázis-cafrang. Attól nem lesz se szebb, se jobb.

Ennyiben maradtak.

Pár nap alatt talált valakit vidéken, aki hajlandó volt azonnal cserélni vele. Beadta tehát áthelyezés iránt a kérvényét és lemondott külön megbizatásáról. Az osztályfőnök szerfölött meglepődött. Mindenáron szerette volna az okot kitudni. De Sándor nem mondta meg. Aztán hazament, hogy a levelet megirja. És megirta. Hogy nem érez elég erőt magában Ilka életét a sajátjával összekapcsolni és ezért a felelősséget vállalni. Hiába volt Móric figyelmeztetése, pár szép mondattal azért mégis körülcifrázta. Igy. Végre! És ment, hogy a levelet bedobja.

... A kocka eldölt... gondolta Sándor, mert hogy még mindig a klasszikus müveltség nyelvén formálódtak gondolatai.

És a levél megy. Kapaszkodik fel a Karsztra és ereszkedik le a tenger szinéig. Hajókázik át a öblön és eljut a kislányhoz, meg az öreg méltóságos urhoz.

— Két szív aggódva figyeli az ön utját. Egy öreg fáradt szív, melynek ez lesz utolsó öröme és egy fiatal, bizakodó, tapasztalatlan szív... Vajjon mit érez a két szív?

Megkönnyebbült a lelke, amikor a levél behullott a gyüjtőszekrénybe.

— A kocka eldölt... mondta most hangosan.

—

Rozsos Sándor ugy érzi, hogy élete csucsára ért. Az ifjukori bolyongásoknak, az élet utján — a nagy uton — való céltalan barangolásnak vége szakadt. Nyugodt révbe készül, szolid családi állapotba. Boldog vőlegény. Már-már elment — vakon, bolondul — a boldogság mellett, de idejekorán visszafordult és most birja. Övé.

És — bizonyisten — jó volna ide pontot tenni, hogy véget ért a kis regény. Jó is volna, szép is lenne. De a nagy uton nincs megállás. Bánatokon át, örömökön keresztül, csókok és sirok között mindig csak tovább kell menni a rejtett jövő, a bizonytalan jövendő felé.

A mátkaság kábultságában minden oly hamar történik. Annyi a dolga, hogy semmire se ér rá. Csak kapkod hol ide, hol oda. Megjött az áthelyezése. Oda kell utazni. Lakást kell nézni. Mire visszajött, irásokat kell összeszedni a kihirdetéshez. Lótásfutás, levelezés. Butort kell venni. Hát... nem lesz reneszánsz, nem is barokk. Gyári butor, Háló, ebédlő. De csinos. És nem is olyan fontos. Szállitókkal kell alkudozni. És szeretni és ölelni és csókolni.

Igaz! Margitnak is le kell mondania állásáról. Itt kis megbeszélés volt.

— Mondja Sándor, hogy fogunk megélni? Félek, hogy a maga mostani fizetése addig ameddig át nem minősitik, kevés lesz a megélhetéshez. Talán mégis jó lenne, ha én megtartanám az állásomat? Utánjárással kineveznének oda.

Csak ez kellett Sándornak. Otthon volt. Keze a nadrágzsebbe vándorolt.

— Soha nem türném, hogy a feleségem dolgozzék. Már a puszta gondolatra is szégyen pirossága futja be arcomat. Olyan megalázó! Ha a föld alól is, de annyit mindig keresni fogok, hogy a családomat eltartsam!

Ez a Rozsos Sándor régi hangja. És olyan furcsa, olyan csiklandósan édes, amikor kimondja: a »családom.« Szive nevet a bohó örömtől. És Margit vele nevet. Atádyné cak mosolyog. Nem törődik velük. Testvére — Terka, akinél Margit nyaralt — magához hivta a puszára. Odaköltözik és ott jól el lesz látva. Ujabb izgalom. Margit gazdag! Háromezer forintja van. Erre nem számitott. Rengeteg pénz! Majd megbolondult az örömtől. Várjunk csak egy kicsit! Hisz ez egészen más! Kifizetjük azt a kis adósságot, a mi a fizetést terheli... Ötszáz forint az egész. És irógasztalt kell venni. Ezt kell! Irógasztal nélkül az egész lakás nem ér semmit. Nagy öblös szék eléje. Amibe hátradőlhet cigaretta füstjét fujván. És... miért ne? Most már lehet: szalón!

(Folyt. köv.)

Parkett-gyári tölgyhulladék I-a tüzifa 100 kgr.-ként házhoz szállitva **30** dinár. Nagybani vételnél nagy árengedmény **J. Vujković i Drug** Szubotica Tel. 6-69

FIGOL

a legkitünőbb háziszer a bél és gyomor mindennemü megbetegedései ellen. — Gyógyerejü tengeri növényekből és fügéből készül. — Készíti és postán szétküldi **Dr. SEMELIĆ gyógyszertár, Dubrovnik 2.**
Ára üvegenkint 40 dinár, 3 üveg 105 dinár, 8 üveg 245 dinár.

Szépségápolás
a modern kozmetika legujabb vivmányainak alkalmazásával a
Paraffin gyógy- és kozmetikai intézet
Vel.-Bečkerek,
Aleksandrova ulica 23 (Lukinich-ház)
Orvosi felügyelet!
Díjtalan felvilágosítás és tanácsadás

Betegség miatt **eladó** Novisad legélénkebb helyén jól bevezetett
rövidáru detail üzlet
kedvező feltételek mellett. Érdeklődni lehet Kardos hirdetővállalatnál, Novisad, Vilsonov trg 7 5402

Butor, épület, portál és üzletberendezést
elvállal, butort, berendezést javít és tisztít
Rizsányi Pál asztalos
VII, Jugovića ul. 6. a Kaukasi kolónia mellett
Vessz gyermekágyat és rádióasztalok kaphatók

Gyümölcspenész, varasodás, levélsodródás, liszttharmat, korompenész, almamoly, szilvamoly, cseresznyelégy, rügyfuróbogár, vértetű, pajzstetű ellen
védekezőszerek
kazhatók és azonnal szállíthatók
„PALLAS“
mezőgazdasági gépraktár Subotica. - Telefon 447
5131

Morvai és Molnár
műkő- és cementárugyár, Subotica (a vasuttal szemben)
Elvállal mindennemü műkő-, vasbeton- és cementmunkát, **készít** egy és többszinü **cement- és mozaiklapokat,** valamint drótbetétes és csőmészölt betoncsöveket.
Árajánlattal díjmentesen szolgál 540

Sütemény 2 din.
Haboskávé süteménnyel **5 din.**
Fagylalt egy szelet **3 din.**
Alkalmi és lakodalmas **Torták** olcsón 5408
„MIGNON“
Institoris Sándor
ujonnan megnyilt cukrászdájában SUBOTICA, Strosmajerova ul. 22 Halpiac, Faragó mészáros mellett

Drótkerítés
Tüskésdrót
ECLAIR VERMOREL
PERMETEZŐK
és minden más
vasáru
legolcsóbban
WEINER
vastüzletben
Szubotica Rudićeva ul.

Épület és Butor
vasalások nagy választékban
Szerszám
fém- és faipari különlegességek jótállás mellett
Weiner
vaskereskedésében
Subotica, Rudics-u.

SALATÁT
és mindennemü egyébb füzeléket és gyümölcsöt átveszünk bizományi eladásra bankgarancia mellett. MEJUCHAS & BARUCH Wien, I., Fleischmarkt 22

Üzemátalakitás miatt eladó 60 HP Wohanka nyersolajmotor
Megvételre kerestetik 60-80 HP félstabil, esetleg stabil kompond-gőzgép. Ajánlatokat ár megjelöléssel kér
SEĆUJSKI I DRUG
fagyapotgyára
NOVISAD, NAGY LIMAN

Olcsó, de jó javitást, készre és rendelt cipőket csak a
gyorstalpaló
készít
Poštanska ulica 4.
LUSPAI

Virágai
gyönyörüen fejlődnek és pompásan virulnak ha **Kanipos** növénytápszoval neveli őket.
Ára 12.50 és 42.- Din.
Szorgalmasan **TOJÓK** aprószárnyasok nevelésére, hizlalásra és baromfibetegségek ellen utolérhetetlen a **KOKO** baromfipor
Ára 10.-, 40.- és 115.- Din.
Szétküldése előre fizetés ellenében
Pharmaceutral Z. Schumacher-Fenyő

4312
Elismert, legjobb minőségü, friss
teavaj
kilónként
50 dinár
Trišić Tódor
tejtermékek kereskedésében
Subotica, Strossmayerova 22
Faragó mészáros mellett

Cipészetemet
május 1-től 4505
kiskápolna során
Jelašićeva ul. 9. sz.
alá, udvari helyiségbe
helyeztem át
Tumbász Simon
cipész

Halló! 4474
Hol vasaltatod a gallérodat, hogy olyan fehér és fényes?
PIUKOVIC
gőzmosodában
Subotica, Vilsonova ulica 16

Tekintse meg lerakatunkat, ahol állandóan 40-50 autót tartunk választékul raktáron!
Vezérképviselő:
KRAUSZ EDE NOVISAD
Képviselők: BEOGRAD, Aleksandrova 8. - ZAGREB Nikolićeva 9

Legjobb Legkellemesebb Legbiztosabb
BÉL- és GYOMORTISZTITÓ GYERMEKEKNEK és FELNŐTTEKNEK a

MAGNA PURGA *por,*
mert minden FÁJDALOM nélkül tisztit, kellemes az ize és egyben erősiti és fertőtleniti a GYOMROT és a BELEKET és elejét veszi ezzel sok komoly MEGBETEGEDÉSNEK

Ha minden étkezés után rendszeresen bevesz egy késhegynyi MAGNA-port, rendben lesz az EMÉSZTÉSE és megszünik a kemény SZÉKLETE

LABORATORIJ „ALGA“ SUŠAK MAGNA PURGA ZAŠTITNI ZNAK

Megszünteti
a gyomorsavtultengést, a kellemetlen szájszagot, a hányingert, a felböffögést, a gyomorégést

Gyógyitja
a BÉL-hurutot, a GYOMOR-hurutot, az EPE-bajokat, a GYOMOR-görcsöket, az ARANYERET és a BÉL-fekélyt

5173

Minden gyógyszertárban kapható pontos használati utasitással együtt 4 dinárért, vagy rendelje meg a Laboratorij „ALGA“ Sušak cimtől és mellékeljen leveléhez 5 csomagra 20 dinárt készpénzben vagy bélyegekben. — Magyar- és németnyelvü használati utasitás

Üzleti könyv, vagy bármilyen nyomtatvány rendelése előtt kérjen ajánlatot a Minerva-nyomdától

SANATORIUM TERAPIA
VRNJAČKA BANJA
TULAJDONOS ORVOS Dr. KUHAR-DURLEN AGOST 6314
Két magyarul beszélő orvos. — Telefon 2. — Prospektust készséggel küld az igazgatóság.

A szanatórium gyönyörü szép, kies erdős ligetben fekszik, saját gyógyforrással, úgy ivó mint, fürdő célokra a telep belterületén. Tudományos alapra fektetett dietikus konyha, szigoru orvosi felügyelet alatt. Legmodernebbül berendezett hydro- és elektro-terapia.

LIFKA-MOZI

Csütörtöktől vasárnapig

2 uj attrakció! Szubotícán először!

Folyamkormányos

Szakadatlan derü és kacaj filmje

Főszereplő a faképü komikus

BUSTER KEATON

Tigris nyomon

Amerikai kalandor film 2 részben

Előadások kezdete naponta 4, 6 és 9 órakor

GÉPTULAJDONOSOK, IPARTELEPEK FIGYELMÉBE! 4511

eredeti

gyári áron kaphatók

Szenes Kálmán cégnél Suboticán

Guba J. utóda cégnél Bačka-Topolán

LEVELEZÉS

Ki tud róla? 12 éve Amerikába költözött Szögyi Konrádné Wachtler Annát nővére Vilma keresi. Cim a kiadóban. 5528

Ki tud róla? Wachtler Margit budapesti lakos cimét nővére Vilma keresi. Cim a kiadóban. 5529

Szép lélek. Teljes megelégedéssel megértettem és várom legközelebbi válaszát. 5521

Petr. Beba. »Ibolyák« jeligével levele van a kiadóban, kérem átvenni. 5462

Nem sablonok, hanem különön egyéni izlés szerint készülnek **Brauchler** butorai. Subotica. Halpiac.

HÁZASSÁG

Házasságot urikörökben ugy bel- mint külállamokból is, létrehozok a legnagyobb diszkrécióval. Marie Fejes, Vel. Kikinda, Nikole Pašića ul. 1591 5050

FOGLALKOZÁS

Palicson Vigadóbeli szezónfodrászüzlethez társat keresek 1500 dinárral (a társ lehet nő is), esetleg kiadnám bérletbe. Bővebbet Bezdán Jánosnál, Frankopanska ulica 25. 5541

Ügyvédjelölt több évi gyakorlattal, a szerb, német és magyar nyelvben jártas, keres alkalmazást. Szives ajánlatokat »Jelölt« jeligére a kiadóba kér. 5537

Fixen Reisenden, der bei Lederhändlern erstklassig eingeführt und möglichst auch schon in der Apreturbranche gearbeitet hat, akzeptieren wir per 1. Juni. Angebote mit ausführlicher Beschreibung bisheriger Erfolge und mit Referenz-Angaben sind an **Weil's Columbia** Beograd, Postfach 4 zu richten. Nichtentsprechende bleiben unbeantwortet. 5535

Iccést lično pravoval keresek. Cim a kiadóban. 5536

Okleveles gyógyszerész magyar, német szerb nyelvismerettel állást keres junius 15-re. Cim a noviszádi kiadóban. 5494

Háztartásban jártas 2 szolid nő vidéken megfelelő állást keres. Szubotica, Teretna ul. 11. 5481

Masszirozónő, szakképzett, ki az iszapfürdő kezelését tökéletesen érti, azonnal felvétetik Pašićeva ulica 12. Gőzfürdőben. 5486

Pöcegödrök, klozetek, kanálisok, csatornák tisztitására magán köztisztasági vállalat Mita Suvajdžić, Szubotica, IV., Palmotićeva ul. 7. Az ócskapiacnál. 5485

Asztalostanonc jó fizetéssel felvétetik. Ponácz Gábor, V., Miška Prčića ul. 4. 5487

Nagy üzletkörrel és ismeretséggel biró kereskedő utazói állást keres, lehetőleg füszer, csemege vagy hasonló szakmából. Megkereséseket a kiadóhivatal »Garancia« jelige alatt továbbit. 5527

Megbizható, volt katonai kezelő altiszt, jó bizonyitvánnyal, mielőbbi belépésre raktárnoki, felügyelői vagy irodai alkalmazást keres. Cim a kiadóban. 5523

Diesel- és szivógázmotorgépész, elsőrendü szakerő, állást keres. Cim a kiadóban. 5522

Női fehérnemü részletre való eladására jobb női munkaerők felvétetnek. Bővebbet Radio Reklam Szubotica, Pašićeva ulica. 5515

Nevelőnő a gyermeknevelésben teljesen jártas, német és magyar nyelvismerettel, éves bizonyitványokkal uri családnál állást keres. Vidékre, vagy tanyára is elmegy. Leveleket »Gyermekszerető« jeligére a kiadóba kér. 5505

Kiszolgálóleányokat, szorgalmasakat felvesz a Stipić étterme Szubotica. 5504

Magánfelek látogatására jó megjelenésü fiatal hölgyeket foglalkoztathatunk. Komers Agrarno i Komercialo K. D. Szubotica, Vilsonova 11. 5514

Helyi ügynököt keresünk a szuboticai füszeresek rendszeres látogatására. Komers Vilsonova 11., a Poljoprivredna Banka épületében. 5513

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

Intelligens, fiatal, független urinő, keresi disztingvált, jó szituált uriember barátságát a nyárra. »Jó partner« jeligére a kiadóba. 5455

Kozmetikusnő, nagy gyakorlattal, vállalna kozmetikai intézet vezetését, vagy betársulna. Nyári szezonra fürdőhelyre menne. Beszél szerbül, németül és magyarul. Cim a kiadóban. 5503

Ügyes fehérnemüvarrónő, ugyszintén tanulóleány Wagner divatáruüzletében felvétetik. 5506

Házi kiszolgálóleányként délutánra, könnyü munkára keresek. Jelentkezhet délután 1 és 3 óra között, — Alekszandrova ul. 5., első emelet, ajtó 5. 5468

Gépészt

keresek, géplakatost, szállásra, azonnali belépésre, ki e szakmában teljesen jártas. Gőzekét is kell vezetni és javitani tudnia. Személyes bemutatkozás szükséges. Fernbach Erzsébet Stara Moravica, Felsőroglatica, Ómajor. 5477

Fahivatalnok, önálló vezető, mérlegképes könyvelő állását változtatni óhajtja. Szives megkeresést »Szakember« jeligére kérek.

Ügyes, fiatal felsőrészkészitőt keres azonnali belépésre Mohr cipőgyár, Apatin. 5435

Kovácssegédet, aki önállóan dolgozik, állandó munkára felveszek. Pobrányi György **kovácsmester, Sztara** Moravica. 5436

Tanoncot fizetéssel felveszek Fister Gusztáv asztalosüzeme Subotica, V., Gajeva ul. 38. 5406

Házikisasszonyt, szerényigényüt, megbizhatót, aki jól főz, ügyesen varr és kézimunkázik, keresek pusztára. Ajánlatokat bizonyitványmásolatokkal és fényképpel a fizetési igények feltüntetésével Fernbach Károlyné Pačir cimre kérjük. 5383

Elsőrendü szalónszabónő jutányos áron urinázakhoz ajánlkozik. Munkát otthonra is igen olcsón vállal. — Levélhivásra házhoz megy. Cara Lazara 52. 3831

Suche eine erfahrene Erzieherin, die deutsch und kroatisch spricht, zu meinen 3 Söhnen im Alter von 8, 9 und 3 Jahren. Offerte mit Zeugnisabschriften und Lichtbild an Frau Dr. Denes Hollo Senta erbeten. 5371

Gyógyszerész-asszisztenst, szerb, magyar és német nyelvismerettel, junius havi belépésre keres Nagy Imre gyógyszertára Velika Kikinda. Az ajánlathoz curricilum vitae melléklendő. 5313

VÉTEL-ELADÁS

KIRAKATÜVEGEK VITRUMNÁL NOVISAD, FUTOŠKI PUT 137. 1734

Magánjáró-cséplőgarnitura 8 HP, jókarban, teljesen hibátlan, 30 éves, Shuttleworth-gyártmány, eladó. Csikmák garázs, Szenta.

Kis szalongarnitura és egy Schöber ágy, nálam bizományban levő, eladó. Sokolska ul. 3. 5526

Ház a főuton, két három szobából álló lakással, összes mellékhelyiségekkel, két üzlethelyiséggel, nagy udvarral eladó és azonnal átvehető. Subotica, Frankopanska ulica 15. Ugyanott egy háló és ebédlő is eladó.

Teljesen jókarban levő fehér gyermekkocsi, diszes vaságy sodronnyal és éjjeli szekrény olcsón eladó. Paje Kujundžićeva 20. 5540

Ringlspiel, 8 méter magas, láncos, motoros, verklivel és hozzátartozó vagonnal eladó. Szenta. — Hajduk Stanka ulica 19. 5488

Éjjeli üzlet 16.000 lakosu nagyközségben egyedülálló, eladó. Cim a kiadóban.

Kétéves hatos cséplő Cormik traktorral olcsón eladó. Bővebbet Raczkó gépraktárában Szubotica. 5448

Házhely, 1 kapa a Hrast és Ferrumgyárak mögött, uj léckeritéssel bekeritve, az építéshez föld készitve, bevetéményezve eladó. Érdeklődni ugyanott Cvijićeva ul. 25. alatt. 5432

Füszerüzlet és pékség jó forgalommal szabadkézből örökáron eladó. Bővebbet Keller Jakab főmolnárnál Čantavir, József malom.

Jégszekrényt, használtat, csakis Ujvári Ferenc, Temerin, készitményüt vennék. Tasić mészáros, Nádalj. 5499

30-as szivógázgarnitura 8-as Shuttleworth-cséplővel igen olcsón, sürgősen eladó. Koleszár és Társa, Kucura, 280 hsz. 5524

Ford-autó, jó karban, minden elfogadható áron eladó Varga György Bácsko Petrovoszeló. 5516

507-es Fiat autó 6 üléses, generáljavitva, abszolut kitünő állapotban eladó. Érdeklődni lehet Automobilija garage, Szubotica. 5530

Kis családi ház uj butorral együtt eladó. Érdeklődni Zop Ignác üzletében a Majsai uton. 5482

Eladó Adam benzinmotor, 8—10 HP, kocsira szerelve, hozzávaló darálókő, 24 collos valamint Hofherr-herefejtő, valamennyi kitünő karban. Denich Pál Karanc (Baranya) 5377

VÁROSI MOZI

Csak két nap! Szerda—Csütörtök Csak két nap!

Kettős müsor

A jó pénz nem rossz!

Egy gazdag örö ös vig története

Főszereplő:

REGINALD DENNY

A négy lábu detektiv

Főszereplő:

ART ACCORD

Cipészek és papucsosok figyelmébe! Jókarban levő »Minerva« sima gép jutányos áron eladó. Fábián Géza, Zrinjski trg 9. 5427

Wolfner-gépszij lényegesen leszállitott áron kapható. Barzel vaskereskedés, Subotica. 4934

6—8-as MÁV golyócséplők, cséplőgarniturák, cséplésig készen eladók. Vadócz Károlynál, Bačka-Topola.

Farkaskutya 2 éves eladó. Piukovićeva ul. 80. 5500

Virágok legnagyobb választékban ma telepemen kaphatók. Virágos Salvia, nemes rózsák, futó- és bokor rózsák, hajtatott Canna-gumók, Muza, pálmák, Eronimus, Agaratum, muskátlik, olasz szekfü dugványok, Petonia, Vanilicu Calla, Aszparagusz, Plumozus és Buxusok, magas borostyán, liliom virágos, gumos begonia, Begonia, Szempflora. Minden árut a legolcsóbban kiárusitok. Kain virágkertészet, Palicsi ut, villanytelep mellett. 3041

Más vállalkozás miatt sürgősen eladó 9 éves 8 HP Hofherr-Schrantz-Clayton-Schuttleworth fogaskerekü **magánjáró cséplőgarnitura** gyári elevátorral vagy uj bácskai elevátorral, teljes felszereléssel, kifogástalan állapotban. Csak komoly reflektánsok érdeklődjenek személyesen Filip Hartman-nál Pribičevićevo, Bačka. 5457

Hordók

használtak 250 litertől 7000 literig kaphatók Krix Lajosnál, Subotica, Mažuranićeva ul. 19. 4317

Hol vásárol a vidéki legolcsóbban kész férfi, női, fiu és gyermekruhát Szuboticán? Földes Samu ruhaáruházában, Rudics ucca gyümölcspiac. Férfiöltöny 525, divatraglán 675, női felöltő 425, gyermekruhák 225, Trencs coat 725, munkásruhák 140 dinártól. Tessék meggyőződni vételkényszer nélkül, ügyeljen a cégre. 2751

Földbirtokosok figyelmébe! Gyönyörü birtok, 265 hold, teljesen bevetve, Daruvár fürdő közelében, teljes felszereléssel eladó. Vasutállomás a birtokon. Ára holdankint 6500 dinár fundussal együtt. Kisebb és nagyobb birtokok eladásra előjegyezve. Részletes felvilágositással szolgál Matija Kuntić, Daruvár. 5447

Gyenge férfiak

kérjék a szenzációs »Amor Star« ismertetőt, azonnali eredményért garancia. Mayerhof optikus, Vel. Becskerek. (10 dinárért prospektus és felvilágositás.) 2643

Hámozógép, Seck-gyártmány, teljesen üzemképes állapotban, óránkint 10-14q teljesitőképességgel, eladó. Hónig-malom, Bačka Topola. 5347

Tüzelőanyag 20%-át takaritja meg, aki lokomobiljába beszereli a szab. hőgyüjtőt. Készithető 300 dinár lefizetése ellenében. — Felvilágositást ad Csonka Ferenc Senta, a szab. hőgyüjtő tulajdonosa. 4608

Füszer- és vegyesáru kereskedés berendezése, mely 85 fiókos stelázsiból, 3 nagy, üvegezett stelázsiból zomácedény részére, nagy nyitott stelázsokból, 2 nagy pultból, petróleumtartályból, 2 tizedes, 1 százados mérlegből, 1 pénzszekrényből áll, amely iróasztal céljaira is szolgál. Az egész berendezés mindössze 3 éves. Teljes áruraktárral együtt más vállalkozás miatt olcsón eladó. Tojzán János vegyeskereskedő, Srbobran.

Gyapjufonoda jókarban, teljesen felszerelve eladó. Szücs Lajos Sztara Moravica. 5318

KÜLÖNFÉLE

Gyümölcs-cukorkás bódé, most épült, vezetés hiányában bérbeadó. Cim a kiadóban. 5538

Két irodahelyiség és egy csinosan butorozott szoba augusztus elsejére kiadó. Prix, Sokolska ulica 1.

2 szoba, előszoba, konyha, éléskamra külön udvarral kiadó. Tiršova ul. 21. (volt Bleszák-telep). 5484

2 szoba-konyha azonnalra kiadó. Štosova ul. 11. 5497

Jómenetelü pékség lakással azonnalra kiadó. VII. Frankopanska ul. 36. 5459

Kétszobás lakás azonnal kiadó. Kumičićeva ul. 36.

Fürdő megnyitás. A fürdőző közönséget értesitem, hogy Mol község határában fekvő SAS néven ismert gyógyfürdőmet május 15-én megnyitottam. A közönség kényelmére olcsó panzió. Pintér Mátyás, Mol, Bácska.

Üzlethelyiség azonnal kiadó, Zrinjski trg 9., a nagy gyümölcspiacon. Kiadó továbbá több helyiség. 5395

HEREFÖLD, 20 kapa, prima, 3 éves, istálló-mütrágyázott, havonta kaszálható, huszárlaktanya mellett kapánként kiadó. Kolonics, Šenoe 17, délelőtt 11. 4677

BUTOROK, hálók, ebédlők, uri szobák, szalón- és angol garniturák, teljes lakásberendezések dús választékban raktáron. Irodaberendezések és hajlitott székek. Vas- és résbutorok gyermekkocsik legujabb különlegességei gyári árban olcsón beszerezhetők. Telefon 6-82

Éder Kálmán butoráruháza Subotica, Vilsonova ul. 40

A szerkesztésért felelős BRÓDY MIHÁLY. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: NAGY SÁNDOR Szubotica.